

panorama

inforegio

29

2009. tavasz

Kreativitás és innováció

a régiók versenyképességének szolgálatában

hu

AZ OLVASÓKHOZ

Danuta Hübner

3

KÖRKÉP

4–7

Innovatív és kreatív jövő Európa számára

8–11

INTERJÚ

12–13

EMELKEDŐ PÁLYÁN

Liverpool: Európa kulturális fővárosa 2008-ban

14–17

A HELYSZÍNÉRŐL JELENTJÜK

Teljes embereket foglalkoztató, kreatív munkahelyek teremtése – a művészet útján

18–19

KÖZÖS ALAPOK

Együtt a kreativitásért és az innovációért

20

A TÉMÁRÓL BŐVEBBEN

21

HÁTTÉRMUNKA A DG REGIO-NÁL

Független szakértői jelentés az európai kohéziós politika jövőjéről

22

BENNFENTES: A MANNHEIMI MUSIKPARKBAN

23

BENNFENTES: A CNH KÖZPONTBAN

24–25

HÁLÓZATÉPÍTÉS

„Régiók a gazdasági változásért” konferencia az eredményesség növelését célzó hálózatépítésről

26

ELŐZŐ SZÁM, KÖVETKEZŐ SZÁM

27

ESEMÉNYNAPTÁR

28

SZÓLJON HOZZÁ!

Fotók (oldalszám):

Címlap © EC

Oldalszám 3, 4, 5, 8/9, 18, 19, 21, 24/25, 26 - © EC

Oldalszám 6/7 - © Conseil général de la Savoie

Oldalszám 9, 11, 12/13, 27 - © iStockphoto

Oldalszám 14-17 - © Peter Claesson

Oldalszám 22 - © Ivo Kljuce (Musikpark Mannheim GmbH)

Oldalszám 23 - © Tim Claypole

Felelős szerkesztő: Raphaël Goulet, Európai Bizottság, Regionális Politikai Főigazgatóság

Ez a magazin angol, francia és német nyelven, újrahasznosított papírra nyomtatva jelenik meg.

Elektronikus változata 22 nyelven a következő címen érhető el: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_hu.htm

A kiadványban szereplő szövegek a szerzők személyes nézeteinek adnak hangot, amelyek nem feltétlenül tükrözik az Európai Bizottság véleményét.

Egy rendkívül sokszínű, izgalmas Unióban élünk, amely bővelkedik kreatív energiában és innovatív ötletekben. A régiók – amelyek egy közelmúltban rendezett konferencia egyik előadója szerint „elég nagyok ahhoz, hogy számítsanak, ugyanakkor elég kicsik ahhoz, hogy körültekintőek legyenek” – ideális helyzetben vannak ahhoz, hogy kihasználják ezt a természetes gazdagságot, és megtegyenek minden tőlük telhetőt előmozdításáért.

A Panorama mostani számából kiderül, mennyire fontos a kreativitás és az innováció Európa egészséges fejlődéséhez és virágzásához. Ezt a nézetet a Bizottság egésze is osztja, amit egyértelműen jelez, hogy 2009-et a kreativitás és innováció európai évének nyilvánították. A Bizottság az esztendő végéig vitát fog folytatni arról, hogyan lehetne növelni Európa innovációs és kreatív potenciálját, illetve jobban tudatosítani az emberekben a kreativitás és az innováció fontosságát, melyek a személyes, a társadalmi és a gazdasági fejlődés szempontjából egyaránt fontos húzóerőt jelentenek.

A vitában számos érdekes kérdés felmerül. Hogyan definiálhatjuk az olyan kulcskifejezéseket, mint a kreativitás, az innováció és a kultúra? Milyen kapcsolatban állnak ezek egymással? Hogyan tud hatni a kultúra és a kreatív gondolkodásmód az innovációra? Vajon a művészet és az üzlet olyanok, mint az olaj és a víz, vagy képesek egymást táplálni? Hogyan tudunk segíteni az embereknek abban, hogy kihasználják a bennük rejlő lehetőségeket, és igazán kreatív és innovatív gondolkodókká váljanak? Milyen szerepet játszik a nevelés és az egész életen át tartó tanulás a lakosság dinamizmusa, bizalma és kreativitása növelésében? A Panorama körüljár néhány ilyen központi kérdést, valamint számos olyan projektet bemutat olvasóinak, amelyek a legjobban illusztrálják, hogyan tud a kreativitás és az innováció változásokat generálni.

Reményeim szerint az, hogy a 2009-es év az innováció és a kreativitás jegyében telik, folyamatosan emlékeztetni fog mindannyiunkat arra, hogy erőfeszítéseink középpontjában a modernizációnak és az innovációnak kell állnia.

Az egyre fokozódó verseny és a komoly világméretű kihívások közepette elmondhatjuk, hogy az innovatív gyakorlatok és a kreatív megoldások elengedhetetlenül szükségesek régióink és országaink gazdasági növekedéséhez és jólétéhez. Csak a készségek, az ötletek és a feladatok megfelelő kombinációja juttathat minket lépéselőnyhöz a versenyben.

Európának nem szabad a tudást és az innovációt fejlesztő befektetések visszafogásával reagálnia a válságra. Kellő önbizalommal kell rendelkezünk, hogy megbízunk ötleteink minőségében és alkalmazkodóképességünkben. Emellett gondoskodnunk kell a rendelkezésre álló közpénzek hatékonyabb felhasználásáról, és jobb eredményeket kell elérnünk.

Danuta Hübner

regionális politikáért felelős biztos

” Az innovatív gyakorlatok és a kreatív megoldások elengedhetetlenül szükségesek régióink és országaink gazdasági növekedéséhez és jólétéhez. ”

INNOVATÍV ÉS KREATÍV

JÖVŐ EURÓPA SZÁMÁRA

2009 – a kreativitás és innováció európai évének célja, hogy mindenkit elgondolkoztasson arról, mi is az a kreativitás és innováció, és hogyan járulnak hozzá személyes, gazdasági és társadalmi fejlődésünkhöz. A téma rendkívül széles, a két kifejezést pedig nehéz definiálni, még akkor is, ha az egyre több kutató érdeklődését felkeltő területen már most is nehéz számot adni az eredményekről. Aligha lehet kétségünk afelől, hogy ha az EU szeretné megőrizni versenyképességét és szeretne tenni azokért az értékekért, amelyeket a tagállamok magukénak vallanak, szükség van az említett fogalmak alapos átgondolására.

A gondolatok tisztázása, a szakpolitika kidolgozása

Innováció és tudáslapú gazdaság, elmozdulás egy kreatív gazdaság irányába, kreativitásra és innovációra való nevelés, kreativitás és innováció a közsférában, a kulturális sokszínűség mint a kreativitás és az innováció eszköze, a fenntartható fejlődés kihívásai, a kreatív és kulturális iparágakban rejlő potenciál – ezen témák mindegyike terítékre kerül az év során kibontakozó vita során.

Miközben Brüsszelben e kulcskérdésekről szóló viták zajlanak majd, az EU különböző régióiban a kreativitás és innováció európai éve a következő célokat tűzi maga elé:

- szorosabbra fűzni a kapcsolatokat a művészetek, az üzleti világ, az iskolák és egyetemek között;
- növelni a fiatalokban a vállalkozói kedvet az üzleti szférával való együttműködés révén;
- fejleszteni az innovációs kapacitást a magán- és közszervezetekben.

Ismert személyiségek egész sorát kérték fel szerte Európában, hogy az európai év nagyköveteiként próbálják felkelteni és fenntartani az emberek érdeklődését az említett témák iránt. A zene, a tudományos kutatás, az építészet stb. terén sikeres közszereplők közül többen megosztották a nyilvánossággal gondolataikat arról, mit értenek „kreativitás” és „innováció” alatt – írásaik az európai év hivatalos honlapján olvashatók.

Az európai versenyképesség megőrzése

A kreatív ötletek és az innovatív megoldások nélkülözhetetlennek tűnnek ahhoz, hogy Európának sikerüljön kilépnie a 2008 végén kibontakozott gazdasági válság árnyékából. „Az európai versenyképesség és foglalkoztatottság növeléséhez – különösen ebben a nehéz gazdasági helyzetben – új ötletekre és progresszív gondolkodásmódra van szükség” – hangsúlyozta Danuta Hübner, regionális politikáért felelős uniós biztos.

Az uniós politika egésze számára meghatározó a növekedést és foglalkoztatást célzó lisszaboni stratégia. Az európai év célja, hogy még nagyobb szerepet szánva a képzelőerőnek, a kultúrának, a kreativitásnak és az innovációnak, sikerre tudja vinni az említett stratégiában megfogalmazott célokat.

Fennáll azonban annak a veszélye, hogyha a köz- és magán-szervezetek megszorításokra kényszerülnek, csökkenteni fogják azon tevékenységekre szánt költségvetésüket is, amelyek eredményeit nehéz számokban kifejezni, és csak hosszabb távon térülnek meg. „Európának nem szabad a tudást és az innovációt fejlesztő befektetések visszafogásával reagálnia a válságra. Kellő önbizalommal kell rendelkezünk, hogy megbízzunk ötleteink minőségében és alkalmazkodóképességünkben. Emellett természetesen gondoskodnunk kell a rendelkezésre álló közpénzek hatékonyabb felhasználásáról, és jobb eredményeket kell elérnünk” – jelentette kis Hübner biztos asszony.

Az EU-nak a következő évtizedre vonatkozó, illetve azon is túlmutató stratégiai irányvonala meghatározásához át kell gondolnunk, hogy mit értünk kreativitás és innováció alatt, és hogy hogyan tudjuk

” A mai napon reflektorfénybe került innovatív projektek világosan megmutatják, milyen lehetőségeket tartogat számunkra a kohéziós politika, és egyértelmű ösztönző erőt jelentenek a többi európai régió számára. ”

Danuta Hübner, regionális politikáért felelős biztos

megerősíteni ezeket minden elképzelhető – politikai, szakmai és személyes – szinten.

A leginnovatívabb európai projekteknek járó RegioStars díj

A február 16-án Brüsszelben kiosztott 2009-es RegioStars díjak a legizgalmasabb és legjobb ötleteket Európa különböző szegleteiben – például Wallóniában vagy Réunion szigetén – megvalósító projekteket jutalmazták.

Az ERFA társfinanszírozásával megvalósuló projektek az alábbi három kategóriában versengtek egymással, hogy saját területükön a leginnovatívabbnak bizonyuljanak: kutatás, technológiai fejlesztés és innováció; alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz vagy a klímaváltozás hatásainak enyhítése; a kohéziós politika eredményeit bemutató rövidfilm vagy audiovizuális program.

Az innovációs kategória első díján a walesi Diple Printing Technologies cég osztozott a belgiumi vallon régiót képviselő Cenaero Research központtal. A Diple a csúcstechnológiás, ipari nyomtatás környezetkímélő lehetőségeinek kutatása terén elért sikerei miatt részesült az elismerésben. A cég kutatásainak eredményei később széles körben alkalmazásra kerültek a walesi nyomdaiparban, amely a régió egyik húzóágazata.

A Cenaero Research kiválósági központ a vallon régió repüléstechnikai cégeinek innovatív erőfeszítései támogatására szakosodott,

digitális szimulációs és modellezési módszerek terén kínált szakértői támogatás révén.

Az éghajlatváltozással kapcsolatos kategóriát egy, a Franciaországhoz tartozó Réunion szigetét képviselő, trópusi környezetben fényelektromos áramot termelő központ (*Centre for the Production of Photovoltaic Electricity in a Tropical Environment*) nyerte. A projekt keretében egy olyan trópusi szigeten próbálták alkalmazni a napelemes technológiát, ahol nagyon kevés nyitott, sík terület található. Különböző megoldásokkal sikerült legyőzni a rendkívüli erősségű szelet (szélárnyékolókkal), illetve a nyitott területek hiányát (a napelemeket lefedett hulladéklerakókra telepítették), így a projektnek köszönhetően a sziget egy fontos lépést tehetett energiaszükségleteinek saját forrásból történő biztosítása felé.

Az audiovizuális kategória győztese a „Do you know about ESPA” (Hallottál már az ESPA-ról?) című tájékoztató rövidfilm lett. A görög gazdasági minisztérium megbízásából, egy ismert színész közreműködésével készült film a kohéziós politikai prioritások görögországi alakulásába enged betekintést.

„A mai napon reflektorfénybe került innovatív projektek világosan megmutatják, milyen lehetőségeket tartogat számunkra a kohéziós politika, és egyértelmű ösztönző erőt jelentenek a többi európai régió számára” – hangsúlyozta Danuta Hübner, regionális politikáért felelős biztos.

GONDOLATÉBRESZTŐ

„A kreativitás az innováció legfontosabb forrásának tekinthető, mivel az utóbbi mindig kreatív ötletekből hoz létre termékeket és szolgáltatásokat. Ebben az értelemben a kreativitásnak mindig szerepe van abban, ha az innováció gazdasági hasznot eredményez.”
Hübner – Régiók a gazdasági változásért, 2009

„A jövőbeli növekedés szempontjából kulcsfontosságú az uniós polgárok – európai kultúrán és tudományos kiválóságon alapuló – innovációs és kreatív potenciáljának teljes mértékű kiaknázása”
Európai Tanács elnökségi következtetései, 2008. március 13–14.

„A kreativitás és az innováció nem eredményezhet fenntartható gazdaságokat, ha nem vagyunk tekintettel a kulturális sokféleségre, amely önmagában is kreativitás és innováció forrása.”
Ján Figel, az oktatásért, képzésért, kultúráért és ifjúságért felelős biztos – Régiók a gazdasági változásért, 2009

A KEA által készített, a kulturális szektor gazdasági hatásáról szóló „The Economy of Culture” című tanulmány kitérően szemlélteti a kulturális ágazatban rejlő, rendkívül sokrétű lehetőségeket: 2004-ben az akkor 25 tagú EU-ban 5,8 millió fő dolgozott az ágazatban (ami az EU-25-ök akkori teljes alkalmazotti létszáma 3,1%-ának felelt meg), miközben a kultúrából az EU-s GDP 2,6%-ának megfelelő – 654 milliárd eurós – éves árbevél származott. A tanulmányból az is kiderül, hogy a kultúra gazdasági funkciója regionális/helyi szinten különösen érvényesül, hiszen a kultúra a kreatív műhelyek és a helyi fejlesztések (pl. fesztiválok, kulturális turizmus stb.) egyik meghatározó hajtóereje.

Innováció és kohéziós politika – minden történt mostanáig?

„A régiók szintje kifejezetten alkalmas az innováció és a kreativitás gazdasági fejlődést eredményező megvalósítását célzó cselekvések számára. A régiók elég nagyok ahhoz, hogy számítsanak, ugyanakkor elég kicsik ahhoz, hogy körültekintőek legyenek. E tekintetben a régiók és a városok vannak a legelőnyösebb helyzetben.” Rudolf Niessler, a Regionális Politikai Főigazgatóság főigazgatója, Régiók a gazdasági változásért, 2009.

Az európai innovációs politika rengeteg változáson ment keresztül az idők során. Az 1970-es években a kutatás-fejlesztés állt a középpontjában, a 80-as években pedig a tudástranszferre fókuszált. Az 1990-es évtizedben mindenki számára nyilvánvalóvá vált, hogy az innováció nem egyfajta lineáris folyamat része (kutatás–fejlesztés–hasznosítás), hanem egy sokkal bonyolultabb rendszer eredménye, amely különböző szereplők – például egyetemek, kutatók, hatóságok és üzleti vállalkozások – egész hálózatának együttműködésén múlik.

A 2007–2013-as időszak kohéziós politikai programjában az innováció már mint a fenntartható fejlődés biztosítását lehetővé tévő elsődleges és átfogó eszköz szerepel, amely magában foglalja a klaszterépítés ösztönzését is a lehetőségek maximális kihasználása érdekében.

Hogyan támogatta eddig az innovációt a kohéziós politika?

A kohéziós politika a strukturális alapok által nyújtott társfinanszírozás, valamint az önmagában is innovatívnak tekinthető partnerségi, stratégiai fejlesztési és értékelési politikán alapuló regionális kormányzás fejlesztése révén támogatja az innovációt. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) működését szabályozó rendeletek négy cikke foglalkozik az innováció témájával.

2006-ban a Bizottság az innováció integráltabb megközelítése mellett szállt síkra, és új cselekvési területeket határozott meg. Ezt követte az Európai Parlament felhívása, amely szorgalmazta, hogy a strukturális alapok forrásainak jelentős hányadát fordítsák a tudás, az innováció és a képzés támogatására.

Az innovatív gyakorlatok azonban csak lassan fejlődnek, illetve hoznak eredményeket. Mivel magas a kockázati szint, és számokban sokszor nehezen kifejezhetőek az eredmények, időre és biztonságos háttérre van szükség a kibontakozásukhoz. Ha alkalmassá tesszük a hatóságokat közép- és hosszú távú programok lebonyolítására, integrált támogatási lehetőségeket tudunk kialakítani a gazdasági és társadalmi fejlődés különféle területei számára. Vállalkozók és kutatók vagy éppen nevelési tanácsadók és helyi hatóságok sarkallhatók például innovatív együttműködés folytatására. A közép- és hosszú távú támogatások lehetőséget nyújtanak a megfelelő stratégiai tervezésre.

A regionális szintet megcélzó kohéziós politikai programok különösen hatékony eszköznek bizonyulnak az innováció ösztönzéséhez, miután a régiók esetében jellemző közelség rendkívül ösztönzőleg hat a tudás létrehozói, felhasználói és közvetítői közötti kölcsönhatások kibontakozására.

A kultúra hozzájárulása a kohézió növeléséhez – lendület a kreativitásnak és az innovációnak

Miközben az innovációt sokan olyan eszköznek tekintik, amely elvezet minket egy összetartóbb és fenntarthatóbb társadalom felé, ehhez feltétlenül szükség van bizonyos változásokra, amelyeknek köszönhetően az emberek megértőbbé válnak egymás iránt. A kultúra – mint a társadalmi és területi kohézió megvalósításának eszköze – segít egyensúlyt teremteni a tradíció és az innováció között, lehetőséget kínál a különböző kultúrák és a generációk közötti párbeszédre, valamint az integráció növelésére a multikulturális társadalmakban. A gazdasági fejlődés motorjaként ugyanakkor a városfejlesztést és –rehabilitációt, a helyi szintű növekedést és munkahelyteremtést is segíti.

Az EU-27-ek K+F kiadásainak közel 30%-a jelenleg 12 régióban koncentrálódik, melyek közül hat Németországban, kettő Franciaországban, egy-egy pedig Belgiumban, Dániában, Olaszországban és Svédországban található.

A GDP-jük legalább 3,5%-át kutatás-fejlesztésre fordító régiók toplistájának első 15 helyén németországi (6), svéd (4), finn (3), francia (1) és egyesült királyságbeli (1) régiók állnak.

Több mint 86 milliárd euró, vagyis a strukturális alapok teljes költségvetésének 25%-a szolgálja az innovációs napirendet, melyen a kutatáson és az innováción kívül az ITK-hasznosítás, a vállalkozásösztönző intézkedések és innovatív munkahelyek teremtése is szerepel.

További 6 milliárd eurót fordítanak a kulturális infrastruktúrára, szolgáltatásokra és a kulturális örökség védelmére.

A kohéziós politika keretében támogatott regionális és helyi stratégiák a következő területeken már sikeresen integrálták a kultúra fogalmát az innováció és a kreativitás fejlesztésébe:

- kulturális örökség;
- a fenntartható turizmus fejlesztése;
- a kreatív ágazat, az ipar, a kutatás és egyéb ágazatok közötti együttműködést is magában foglaló társadalmi-gazdasági fejlődés;
- a helyi gazdaságoknak a kulturális infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése révén történő újjáélesztése.

Alpesi utakon

A francia–olasz Alpok csodálatos hegyei között járva nem csupán a természet csodái láttán marad tátva a szánk – időnként az ember keze nyoma is ámulatba ejtő. A domborzati viszonyok előnyeit kihasználó, hatalmas erődítmények bukkannak ki a sziklák és bércek közül, a régmúlt idők eseményeire emlékeztetve az utazókat.

Ezen épületek fenntartása hatalmas kihívást jelent, amelyre – legalábbis részben – a kulturális turizmus jelenthet megoldást.

2000–2006-ig az INTERREG IIIA támogatást biztosított ezen lenyűgöző épületek, valamint a köz- és a magánszférát képviselő emberek egész hálózata számára. A program keretében képzéseket és szemináriumokat szerveztek részükre, és a határmenti hálózatok támogatásban részesültek, hogy az érintett vezetőket folyamatosan tájékoztassák a kulturális turizmussal és az örökségvédelemmel kapcsolatos legfrissebb fejleményekről. Azon túl, hogy segítette a turizmusban rejlő lehetőségek maximális kihasználását, a projekt az említett műemlékek létrejöttének építészeti, történelmi és antropológiai hátterét érintő kutatásokat is előmozdította.

A gyakorlatban megvalósult példák sokaságából összeáll a regionális stratégiák színes mozaikja, amelyben a kultúra a helyi és regionális fejlesztés, valamint a társadalmi kohézió eszközeként szerepel. A következő hónapokban a Bizottság kezdeményezése nyomán napvilágot lát egy független jelentés, amely segít konkrétan is szemléltetni a kultúrának az európai régiók és városok gazdasági fejlődésében – az uniós kohéziós politika révén – betöltött szerepét.

Kétségkívül sok további példát sorolhatnánk még a kultúra, a kreativitás, az innováció és a szélesebb értelemben vett gazdaság közötti pozitív kapcsolatokról.

És bár egyértelmű, hogy a kulturális és kreatív ágazatok a gazdaság egyéb területein is előmozdíthatják az innovációt, érdemes feltenni az alábbi három kérdést:

- Hogyan tud a kultúra hozzájárulni kreatív készségek kifejlesztéséhez az egész életen át tartó tanulás keretein belül?
- Hogyan tud a kultúra hozzájárulni a kreatív munkahelyi megoldások – társadalmi innovációt is magukban foglaló – kifejlesztéséhez?
- Hogyan tud a kultúra hozzájárulni új szolgáltatások és termékek létrehozásához?

Régiók 2020-ban – A kreativitás és innováció szerepe az előttünk álló kihívások kezelésében

„A regionális fejlesztés szempontjából alapvető fontosságú, hogy képesek legyünk új ötletekkel előállni, melyekből innovatív termékek és szolgáltatások származhatnak.” Katarina Mathernova, a Regionális Politikai Főigazgatóság főigazgató-helyettese.

A globális pénzügyi piacokat alapjaiban megrázó körülmények, valamint mindazon dinamizmusok kiszámíthatatlansága, melyek közepette az EU a következő évtized felé halad, szükségessé tették az Európa előtt álló kihívások alapos elemzését.

A „Régiók 2020-ban” című dokumentum négy kulcsfontosságú kihívásról ad számot, melyekkel szemben csakis a kreatív és innovatív gondolkodásmód jelenthet megoldást:

• Globalizáció

A tudományos és technológiai fejlődést nagyban elősegíti a globalizáció, mely folyamatban az innováció és a tudás minden eddiginél nagyobb jelentőséggel bír. Az új piacok megnyílásával nem csupán új lehetőségek teremthetők, hanem annak kérdése is felvetődik, vajon mennyire képes Európa alkalmazkodni a strukturális átalakuláshoz, illetve kezelni annak társadalmi következményeit. A tudáson és szolgáltatásokon alapuló gazdaságba való átmenet jelentősége az egykori ipari forradaloméhoz hasonlítható.

• Demográfiai változás

Változóban van társadalmunk életkori összetétele és foglalkoztatási szerkezete is. Egyre sürgetőbbnek tűnik a gazdasági hatékonyság és a nyugdíjkorhatár kérdésének rendezése, melyek mindegyike innovatív megoldást kíván. Minthogy maguk a problémák is másként vetődnek fel, mint az EU fejlődésének korábbi szakaszaiban, merőben újszerű kezelést is igényelnek. A migrációval kapcsolatos kérdések is innovatív megközelítést kívánnak, tekintve hogy a világ legszegényebb régiói az éghajlatváltozás hatására, valamint a természeti erőforrások kimerülése miatt egyre nehezebb helyzetbe kerülnek.

• Éghajlatváltozás

Az éghajlatváltozás hatásai kiemelt helyen szerepelnek az európai napirendben. A várható hatásoknak az üvegházhatást okozó gázok mennyiségének korlátozásával történő enyhítése, valamint az elkerülhetetlen következményekhez való alkalmazkodás kapcsán is égető szükség mutatkozik minden lehetséges kreatív és innovatív megoldás iránt.

• Biztonságos, fenntartható, versenyképes energiaforrások

A korlátozott források, az energiaigény ezzel párhuzamos növekedése, valamint a környezetvédelmi szükségszerűségek miatt elkerülhetlenné vált a szén-dioxid-kibocsátás csökkentése, ami szintén innovatív megoldásokat tesz szükségessé.

Kreatív és innovatív módon kell ötvöznünk a környezetvédelem, az energiagazdálkodás, a szociális ügyek, a gazdasági fejlődés, az oktatás, az innováció és a kultúra területét érintő szakpolitikákat ahhoz, hogy hatékonyan szembe tudjunk szállni az előttünk álló kihívásokkal.

DIRK AHNER

az Európai Bizottság Regionális Politikai Főigazgatóságának főigazgatója

Nemrégiben egy konferencián az egyik felszólaló felvetette, hogy az Európai Unió nem tud tovább versenyben maradni a globalizált világban, ha csak a termelékenységet növeli. Az innováció és a kreativitás jelszavát kell a zászlajára tűzni. Egyetért Ön ezzel?

Igen, egyetértek ezzel az állásponttal. Ha továbbra is versenyben akarunk maradni a mind globalizáltabb világban, tovább kell dolgoznunk a tudásalapú gazdaság megteremtésén. Sajnos egyre mélyebb az innovációs szakadék Európa és egyes fő versenytársai között. Részben az lehet a probléma oka, hogy az Unió túl gyakran mulasztja el a lehetőséget, hogy a technológiai fejlesztéseket kereskedelmi termékek és eljárásokká alakítsa át. Ehhez számos területen kellene lépéseket tenni: több beruházásra volna szükség a kutatás és technológia területén, az innováció előmozdításához olyan új vagy továbbfejlesztett termékekre, eljárásokra és szolgáltatásokra lenne szükség, amelyek megállják a helyüket a nemzetközi versenyben, valamint több támogatást kellene juttatni a kreatív és innovatív gazdaságnak. Ezenkívül az is számtalanszor beigazolódott már, hogy az együttműködés és a közelség igenis számítanak, ha a kreativitás és az innováció fejlesztéséről van szó. Éppen ezért a regionális fejlesztési politikák a fejlődés motorjává válhatnak, és azzá is kell válniuk.

Mit lehetne tenni a kreativitás és az innováció ösztönzéséért az Ön szakterületén európai, nemzeti és regionális szinten?

A kreativitás és az innováció állnak a gyorsabb növekedést és újabb munkahelyek teremtését célzó erőfeszítéseink középpontjában. Az európai kohéziós politika terén az innovációt soha nem tartottuk olyan fontos kérdésnek, mint manapság, ezért is került a 2007–2013-as időszakra vonatkozó kohéziós politikai programok előterébe. A 2007 és 2013 közötti időszakban háromszor annyi innovációs beruházásra kerül sor, mint az előző (2000–2006-os) programozási időszakban. A kohéziós politika mintegy 86 milliárd euróval fog hozzájárulni a kutatás-fejlesztéshez és az innovációhoz, amely összeg az összes kohéziós politikai források negyedét teszi ki. Ebből a pénzből jelentős összegeket fordítunk a hálózatok, az együttműködés és a klaszterek ösztönzésére. Mivel a világgazdaságban a versenyelőny elérése és megtartása szempontjából az innováció kulcsfontosságú, ezek a nagyszabású kohéziós politikai beruházások képesek arra, hogy élénkítsék, gyorsítsák és támogassák az európai régiók, illetve az egész Unió gazdasági és társadalmi átalakulását. Ennek fontos eleme a régiók akár határokon átnyúló együttműködése. Az olyan funkcionális területek, mint az ipari körzetek vagy az innovációs klaszterek régiók és országok közötti határokon átívelő fejlődésének nem

szabad gátat szabni. Hiszen éppen ez az európai integráció lényege. Ösztönözheti a kreativitást és az innovációt a területi együttműködésnek az a formája, amikor a határ mentén található mikrorégiók működnek együtt, vagy amikor olyan makrorégiók, mint a balti térség államai transznacionális együttműködés keretén belül tartanak fenn egymással kapcsolatokat, cserélnek tapasztalatot és dolgoznak ki közös fejlesztési terveket.

Milyen egyéb lehetőségek állnak azon régiók rendelkezésére, amelyek szorosabb együttműködésre törekednek a kreativitás és innováció ösztönzésében?

A kreativitás és innováció melletti elkötelezettség többet jelent azok pusztán finanszírozásánál. Az európai kohéziós politika célja, hogy együttműködésre ösztönözön, támogassa az európai régiók széles körű hálózatát a tapasztalatok és a helyes gyakorlatok cseréjében, valamint új lehetőségek kidolgozásában.

Az olyan új kezdeményezések, mint a „Régiók a gazdasági változásért”, szintén azért jöttek létre, hogy az innovációt támogató tapasztalatok cseréjét ösztönözzék. A „Régiók a gazdasági változásért” egyik fő célja a növekedést szolgáló tudás és innováció fejlesztése. Fontos számunkra, hogy a kezdeményezés keretében működő hálózatok révén nyert tapasztalatok és kiforrott ötletek helyet kapjanak a regionális fejlesztési programokban, és konkrét cselekvésekben öltsenek testet.

„A regionális fejlesztési politikák a fejlődés motorjává válhatnak, és azzá is kell válniuk.”

KARL-HEINZ BRANDENBURG

professzor, az MP3 „atyja”

A kreativitás és innováció európai évének egyik nagykövete, Karl-Heinz Brandenburg professzor az IKT területén folytat kutatásokat az „Elektronikus médiatechnikák” elnevezésű kutatóközpont, valamint a Fraunhofer Digitális Médiatechnológiai Intézet (IDMT) vezetőjeként. Brandenburg professzor munkájának eredménye az MPEG Layer-3 (MP3), az MPEG-2 AAC (Advanced Audio Coding) és számos egyéb modern audiokódolási módszer.

Nemrégiben egy konferencián az egyik felszólaló felvetette, hogy az Európai Unió nem tud tovább versenyben maradni a globalizált világban, ha csak a termelékenységet növeli. Az innováció és a kreativitás jelszavát kell a zászlajára tűzni. Egyetért Ön ezzel?

Ez a megállapítás már régóta igaz. A globalizált gazdaságban Európa nem rendelkezik elegendő természeti erőforrással, és többé már a világ műhelyének sem tekinthető. Csak a legújabb technológiák és innovatív ötletek révén tud versenyben maradni a globális gazdaságban. Az újszerű gondolatok jelentik a manapság a gazdaság forrását, legyen szó akár termékekről, akár szolgáltatásokról.

Tanulmányok igazolják, hogy számos vállalkozás eladásainak jelentős része ma is olyan termékekből származik, amelyeket az elmúlt öt évben fejlesztettek ki. Egyes területeken már most egyfajta munkamegosztás figyelhető meg a vállalkozások között: vannak, amelyek új ötleteket „gyártnak” és árusítanak, mások gondoskodnak ezek gyakorlati megvalósításáról, megint mások pedig értékesítik az új termékeket a piacon, gyakran saját márkanév alatt. Ebben a nemzetközi munkamegosztásban a lehető legnagyobb mértékben ki kell vennünk a részünket az új ötletek és innovatív megoldások kidolgozásából.

Mit lehetne tenni a kreativitás és az innováció ösztönzéséért az Ön szakterületén regionális, nemzeti és európai szinten?

Globálisan kell gondolkodnunk, és többféle szinten is ösztönöznünk kell a kreativitást és az innovációt. Az iskolarendszer is fontos terepe az ösztönzésnek, csakúgy mint a továbbképző intézmények és az egyetemek. Ha ezen a téren lemaradunk, nem tudunk majd kreatívabbak és innovatívabbak lenni a többieknél. A kreativitás és innováció szemléletmód kérdése is: azok, akik csak saját szakterületükre

koncentrálnak, el fognak bukni. A kreativitás szempontjából az a lényeg, hogy képesek legyünk új elemeket vinni a gondolkodásunkba, hogy túl tudjunk lépni a kategorikus gondolkodás keretein.

A tudomány már régóta globális keretek között működik. A tudományos cikkek a világon mindenhol hozzáférhetőek, és a tudósok számára természetes a nemzetközi együttműködés. Ösztönöznünk kell ezt az együttműködést, és félre kell tenni a nemzeti önértéket – ezt diktálják érdekeink regionális, nemzeti és európai szinten egyaránt. A kutatás-fejlesztést és a kreatív iparágakat a régiók határain túlmenően is fejleszteni kell, és arra is szükség van, hogy nagyobb társadalmi elismerést kapjanak, mint manapság. A kreativitás és innováció európai éve pont ezt a célt szolgálja, de ugyanígy szükség van a megfelelő prioritások meghatározására az oktatás és a kutatás területén.

A kreativitás nem valami művészeknek való dolog? Miért foglalkozik ezzel a kérdéssel egy olyan mérnök, mint Ön?

A mérnöki tudományok területén ugyanolyan fontos, hogy képesek legyünk új elemeket vinni a gondolkodásunkba. A mérnöki tudományok lényege az, hogy újabb technológiákat fejlesszünk ki azért, hogy segítsünk az embereken, könnyebbé, emberhez méltóbbá tegyük az életünket. Ha mindig csak járt utakon járunk, a dolgok unalmassá válnak, és aligha tudunk megoldást találni azokra a problémákra, amelyekkel manapság szembesülünk. Nem nyugodhatunk bele, hogy valamit nem sikerül megoldanunk, amíg a fizika alapvető törvényeibe nem ütközünk. A mérnököknek mindig készen kell állniuk arra, hogy jól ismert problémákra merőben új megoldásokat kínáljanak – hiszen éppen ez a találmányok lényege. Egyébként sok mérnök igen kreatív a művészetek terén is, a Fraunhofer Intézetben dolgozó kollégáim közül például sokan játszanak zenekarokban.

” Európa csak a legújabb technológiák és innovatív ötletek révén tud versenyben maradni a globális gazdaságban. ”

ODILE QUINTIN

az Európai Bizottság Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatóságának főigazgatója

Nemrégiben egy konferencián az egyik felszólaló felvetette, hogy az Európai Unió nem tud tovább versenyben maradni a globalizált világban, ha csak a termelékenységet növeli. Az innováció és a kreativitás jelszavát kell a zászlajára tűzni. Egyetért Ön ezzel?

Az innováció és kreativitás kulcsfontosságúak jövőbeli életszínvonalunk szempontjából. Európának találékonyabbá kell válnia, több innovációra van szüksége, és jobban kell a piaci tendenciákra reagálnia. Ezt a legmagasabb politikai szinten is elismerik. Néhány éve egy széles körű innovációs stratégiát dolgoztak ki az Európai Unió számára, és jelentős lépések történtek ebben az irányban.

Az innovációs képesség számos dologtól függ. A kreativitás ezek egyike, amit még nem aknáztunk ki teljes mértékben. A kreativitás és innováció összekapcsolása is azt mutatja, hogy olyan jól átgondolt beruházásokra van szükség, amelyek fenntartható megoldásokhoz vezetnek, és gazdaságaink és társadalmaink javát szolgálják. Ez a kreativitás és innováció európai évének fő üzenete számunkra. És még nagyobb a jelentősége a jelenlegi pénzügyi válság közepette.

Mit lehetne tenni a kreativitás és az innováció ösztönzéséért az Ön szakterületén európai, nemzeti és regionális szinten?

A kreativitásnak és innovációnak kedvező környezet kialakítása érdekében minden kormányzati szinten lépéseket kell tennünk. A magán- és közszférának egyaránt részt kell ebben vennie.

A kreativitás többet jelent magánál a kulturális/kreatív ágazatnál, és az innováció is túlmutat a kutatás-fejlesztésen. Támogatnunk kell az együttműködéseket a különböző területek, például a kultúra, az oktatás, a kutatás, a technológia, az ipar és a közszolgáltatások között. Meg kell erősíteni azon képességeinket, amelyek ösztönzik az innovációt társadalmunkban.

A közösségi intézkedések révén lehetővé vált, hogy a vállalkozások klaszterekbe tömörülve előmozdítsák a kreativitást és az innovációt. Ezek az intézkedések a mobilitást és tudásátadást is támogatják. Hasonló támogatásra van szükség nemzeti, regionális és helyi szinten egyaránt.

Konkrét tapasztalatokra van szükség, hogy egy fenntartható és hatékony stratégiát dolgozhassunk ki a kreativitás és innováció elősegítésére.

Amikor a lisszaboni növekedési és foglalkoztatási stratégia 2008–2010-es időszakra vonatkozó új szakasza elkezdődött, az Unió politikai vezetői elismerték, hogy „a jövőbeli növekedés szempontjából kulcsfontosságú az uniós polgárok – európai kultúrára és tudományos kiválóságon alapuló – innovációs és kreatív potenciáljának teljes mértékű kiaknázása”. Ön hogy látja, hogyan kapcsolódhat mindehhez a kultúra mint a kreativitáshoz és innovációhoz vezető eszköz?

A kultúra nemcsak a művészetekhez kapcsolódik, hanem a tudományhoz, az oktatáshoz, az iparhoz és a tágabb értelemben vett gazdasághoz is. A kulturális és kreatív iparágak hozzájárulnak a kutatások ösztönzéséhez, a termékfejlesztéshez és a szolgáltatások innovációjához, a marketinghez és a kommunikációhoz, a városok „brand-építéséhez” vagy közösségek kialakításához. Mindehhez hálózatépítésre és együttműködésre van szükség, amihez több területen használható képességek szükségesek. A hálózatok új növekedési modellt jelentenek a globalizált világban. Számos európai város és régió példája mutatja, hogyan szolgálhatja a kultúra integrált megközelítése a fenntartható fejlődést, gazdasági és társadalmi értelemben egyaránt.

Az igazi kihívást az jelenti, hogyan lehet kiaknázni a kultúra ezeken is túlmutató kedvező hatásait. Határozott célokkal rendelkező stratégiákra van szükség minden kormányzati szinten, azért hogy a lehető legszorosabbra tudjuk fűzni a kapcsolatot a kultúra, a kreativitás, az innováció és a társadalmi-gazdasági fejlődés között. Azzal, hogy a politikákban teret adunk a kultúrának, egyben a kreativitás és innováció számára is teret biztosítunk.

” Az igazi kihívást az jelenti, hogyan lehet kiaknázni a kultúra további kedvező hatásait. ”

JAMIE OLIVER

mesterszakács

Jamie Oliver nemzetközi hírnévnek örvendő mesterszakács, a Fifteen étterem alapítója. Ezek az étterem bejegyzett jótékonyági szervezetként szakképzést kínálnak olyan fiataloknak, akiknek szükségük van még egy esélyre, hogy megtalálják helyüket a világban. Oliver, aki a cornwalli Fifteen étterméhez regionális támogatást is kapott, egyik meghatározó figurája annak a kampánynak, amely az Egyesült Királyság iskolai étkeztetését szeretné egészségesebbé tenni.

Nemrégiben egy konferencián az egyik felszólaló felvetette, hogy az Európai Unió nem tud tovább versenyben maradni a globalizált világban, ha csak a termelékenységet növeli. Az innováció és a kreativitás jelszavát kell a zászlajára tűzni. Egyetért Ön ezzel?

Nem vagyok politikus, így nem állíthatom, hogy szakértője lennék a témának. Azt azonban tudom, hogy bármilyen vállalkozásba is fogunk, folyamatosan alkalmazkodnunk, fejlődünk és – bizony – újítanunk kell. Semmi értelme azonban az innovációnak, ha az nem a legjobb terméket eredményezi. Amikor új vállalkozásba kezdünk, mindig feltesszük magunknak a kérdést: hogyan lehetnénk még jobbak? Hogyan biztosíthatjuk, hogy az ügyfelek újra és újra visszatérjenek hozzánk, mert minőséget és megfizethető árakat kínálunk, ami mögött valódi kreatív munka van?

Ez az igazi kreativitás, és ha mindez kiemelkedő termelékenységgel párosul, akkor biztos, hogy mi leszünk a befutók - minden sikeres étterem így működik. Mindegyik Fifteen éttermemben bevált ez a recept, a Cornwallban működőben is, amelynek újító jellegét már az Unió is elismerte és támogatja. Ebben az étteremben évente több mint 80 000 adag ételt szolgálnak fel, ami a 2006. májusi nyitás óta eddig összesen negyed millió adagot jelentett. Erre az étteremre igaz, hogy kreatív, innovatív, termelékeny – egy szóval sikeres.

Napi több mint 200 első osztályú ebéd vagy vacsora lenyűgöző mennyiség, de a vendégek nem ezért jönnek hozzánk. Ők azt várják, hogy ..., azért jönnek, amit a tányérjukon találnak, ez pedig a konyhában dolgozók kreativitásán múlik.

Ráadásul a Fifteen élő példája annak, hogy egy-egy új ötlet milyen konkrét eredménnyel járhat, hiszen ez a kezdeményezés esélyt – gyakran második esélyt – ad a fiataloknak, hogy kitanulják a szakácsmesterséget, és

megfelelő tudással és lehetőségekkel rendelkezzenek ahhoz, hogy sikeres karriert fussanak be. Ez azután visszahat arra a helyi közösségre, ahol az étterem működik, ugyanakkor a vendéglátóipar egészére is.

Mit lehetne tenni a kreativitás és az innováció ösztönzéséért az Ön szakterületén európai, nemzeti és regionális szinten?

Gyakran azt tapasztaljuk, hogy egyes vállalatoknak vagy szervezeteknek nem célja, hogy innovációra ösztönözzenek – megelégszenek azzal, hogy araszolnak a kitaposott úton. Azután amikor nehezebb idők jönnek, ezek a vállalatok sínylik meg leginkább. Úgy gondolom, hogy sokszor a cégeknek, és persze bizonyos helyzetekben a kormányoknak is kreativitásra kellene sarkallniuk az alkalmazottaikat, vagy olyan új alkalmazottakat felvenni, akik kreatív szellemet és pezsgést visznek a munkahelyükre. Merésznek kell lenni, és nem kell félni a kísérletezéstől.

Unió pénzéből mindezt meg lehet csinálni... „megvalósítható”, azt hiszem, ez a megfelelő kifejezés. Itt van ez a rengeteg lé és ez a sok tehetség... egy egész kontinensnyi fantasztikus emberrel lehet együtt dolgozni! El kell ismerni, fel kell karolni, segíteni, támogatni kell őket. És ha némelyik el is bukik, nem kell kétségbe esni, előfordul az ilyesmi.

Ön hogy látja, milyen összefüggés van a kreativitás, a kultúra és a modern társadalmi lét kihívásai között?

Úgy gondolom, a kreativitás terén a modern társadalom inkább lehetőségeket, mint kihívásokat kínál. Számos általam csodált brit üzletember – Paul Smith, Richard Branson például – egy olyan társadalomban értek el sikereket, ahol a kreativitás érték. Én magam is azt gondolom, bátorítanunk kellene a kreatívabb egyéneket, hogy valósítsák meg ötleteiket.

A fogyasztók manapság nagyon is igénylik a kreativitást a mindennapokban – a húsz évvel ezelőttiekhez képest igényes kivitelű termékeket akarnak, kreatív ötleteket várnak, nem mindegy nekik, hogy mit esznek vagy isznak. Nem elégszenek meg a tegnapi kínálatlaltal – a mai kultúra határozza meg elvárásait.

”Bármilyen vállalkozásba is fogunk, folyamatosan alkalmazkodnunk, fejlődünk és – bizony – újítanunk kell.”

LIVERPOOL

EURÓPA KULTURÁLIS FŐVÁROSA 2008-BAN

A világ egyetlen városban

A kulturális főváros program 1985-ben indult el Athénban. Azóta minden uniós tagállam számára kijelöltek egy-egy évet, amikor feltehetően egy általuk kiválasztott várost a kulturális fővárosi címre. A 2008-as évre Liverpoolt jelölték. A város igencsak meggyőző programja „A világ egyetlen városban” címet viselte.

Az Unió 1,5 millió eurós beruházással járult hozzá a város infrastrukturális fejlesztéséhez. Ez azután más kereskedelmi beruházásokat is vonzani kezdett, ami hosszabb távon várhatóan még nagyobb mértékben kihat majd a térség gazdaságára.

Liverpool számára hathatós segítséget jelentett az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) 1994 és 2006 között Merseyside-nak juttatott 1,405 milliárd eurós támogatása. Ennek köszönhetően a gazdasági szempontból hanyatló város napjainkra nyüzsgő üzleti és kulturális központtá vált, ami jelentős szerepet játszott abban, hogy Liverpool sikerrel pályázhatott az Európa kulturális fővárosa címre.

Sok olyan kulturális partner, amely 2008-ban rendezvényeket szervezett, helyi hálózatokon keresztül a mai napig tartja a kapcsolatot. Sőt, Európa kulturális fővárosai között egyre újabb hálózatok jönnek létre.

Nyitóünnepség

Negyvenezer fős nézősereg előtt vette kezdetét Liverpoolban ez a különleges esztendő. A nyolcszáz fellépő közreműködésével rendezett vérépszódító este csúcspontja az egykori Beatles-tag, Ringo Starr fellépése volt.

Előadóművészet

Egész évben inspiráló zenei rendezvényekre került sor, ahol az összes klasszikus és modern stílus képviseltette magát. Sir Paul McCartney is visszatért gyökereihez: régen várt koncertjét az Anfield-stadionban tartotta meg, több élvonalbeli liverpooli zenekar közreműködésével.

Képzőművészet

A város minden elképzelhető zugában formabontó művészeti alkotásokat állítottak ki – részben a Liverpooli Biennáléhoz kapcsolódóan. A új kiállítások minden korábbinál több látogatót csalogattak be a galériákba, múzeumokba. Sokakat vonzott a liverpooli Tate Gallery-ben megrendezett Klimt-kiállítás, de a vibráló utcai művészet is igen népszerűnek bizonyult. Az utcaképet egy óriási pók alakú szerkezet változtatta meg, mitikus lények öltöztek számtalan művészi alakot, és mind a szabadban, mind az épületek belsejében számos különös látvány vonta magára a látogatók figyelmét.

Átmenet

Mire véget ért az év, Liverpool méltó emléket állított a múltjának, kulturális rendezvények elképesztő sorának adott otthont, és új jövőképekkel gazdagodott. 2009-ben Vilnius és Linz mondhatja magáénak az „Európa kulturális fővárosa” címet.

A Culture Liverpool csoport vezető szerepet tölt be abban, hogy elérje: Liverpool hosszú távon Európa egyik legvonzóbb kulturális célpontja legyen.

Az új Liverpool

Számos üzleti program és kezdeményezés létezik, amelyek a régióról kialakult pozitív imázusra építkezve továbbra is kapcsolatokat építenek ki az észak-nyugat angliai kisvállalkozások között.

Egy felmérés szerint a megkérdezettek 79%-a érezte úgy, hogy Liverpool „felemelkedőben van”.

A közvetettebb eredmények

Közvetlen haszon mindenkinek

A beruházások eredményeképpen gyönyörű új létesítmények épültek Liverpoolban. Az Echo Aréna és a BT Kongresszusi Központ 2008-ban 216 millió eurós bevételt produkált, és már egészen 2014-ig vannak foglalásaik. A Liverpool One nevű hatalmas új bevásárlónegyed, amely a városközpontot köti össze az Albert-dokkal, az év során 2,16 milliárd eurós bevételt hozott.

A 2008-ig tartó négyéves felkészülés során 11,89 millió eurót fordítottak a közösségi és köztéri művészetek támogatására. A „Kreatív közösségek” elnevezésű program 2004 és 2007 között minden évben kijelölt egy témát, hogy a városban végül kialakuljon egy kép arról, mi mindent érhet el a 2008-as évben.

Az év során tizenötmillióan vettek részt valamilyen kulturális rendezvényen, amelyek legtöbbször közvetlenül kapcsolódott a kulturális fővárosi címhez. A liverpooliak 70%-a látogatott el valamilyen múzeumba vagy galériába.

A várost 3,5 millió turista kereste fel, akik ott-tartózkodásuk során 864 millió eurót költöttek és 1 millió vendégéjszakát foglaltak le a szállodákban. A hotelek kihasználtsága rekordokat döntögetett, és az egyik hónapban 81%-ot is elért.

A látogatók közül sokan felkeresték a „08 Place” nevű idegenforgalmi információs központot, amely ragyogó szolgáltatásaiért maga is díjat nyert. Az idegenforgalmi információs központok látogatottsága általában meghaladta a 150%-ot. A vendégek fogadására kidolgozott program keretében több mint 5000 helyi lakos kapott munkalehetőséget a turisztikai ágazatban, és javított ezzel az ügyfeleknek nyújtott szolgáltatások színvonalán.

A világban tizenkétezer cikket írtak Liverpoollról, minek köszönhetően a város imázsa javult, és a turisták szemében sokkal vonzóbbá vált.

Liverpool összes iskolását bevonták a programba: a különböző tevékenységekben és előadásokon összesen hatvanhétezer gyermek vett részt.

Ez a hangulat a közösség minden rétegét magával ragadta, minden réteg részt vett a rendezvénysorozatban. Ha valamilyen munkára vagy rendezvényre megbízást kellett kiadni, a szervezők ezt arra használták fel, hogy a helyiekkel alakítsanak ki együttműködést. Attól sem riadtak vissza, hogy olyan kényes témákról folytassanak vitát, mint a bűnözés vagy a társadalmi kirekesztés.

Ezer önkéntes vállalkozott arra, hogy segítsen személyzetet biztosítani a rendezvényekre, illetve hogy terjessze, mi mindent lehet megnézni, csinálni, létrehozni a városban. A taxisofőrök Klimt műveit biflázták a Tate galériában, némelyikük egyenesen leckéket vett modern művészetből. Az emberek igyekeztek a média különböző csatornáin keresztül új művészeti ágakat megismerni.

TELJES EMBEREKET FOGLALKOZTATÓ, KREATÍV

MUNKAHELYEK TEREMTÉSE – A MŰVÉSZET ÚTJÁN

A Panorama magazin ezúttal Svédországba látogat, ahol az ún. TILLT projekt művészek és a legkülönbébb munkahelyek dolgozói között létesít kreatív kapcsolatokat. A TILLT azzal a céllal közvetíti ki művészeket különböző munkahelyekre, hogy segítsenek a dolgozóknak kreatív megoldásokat találni korunk kihívásaira.

Ha végigsétálunk a svédországi Göteborg külterületén fekvő kórház folyosóin, a megszokott látvány fogad minket: a padlóról visszaverődő neonfény, gondterhelt arccal dolgukra siető, fehér köpenyes alakok. De ha néhány hónappal ezelőtt látogattunk volna ide, ugyanezekben a kórtermekben a betegekkel és a kórházi dolgozókkal együtt szájatva figyelhetjük volna a táncos-koreográfus Mattias Olaison előadásait.

„Azáltal, hogy az ő szemével kezdjük nézni magunkat, észrevettünk bizonyos dolgokat, amelyek megerősítettek bennünket, de olyanokat is, amelyeket már régen szem elől tévesztettünk – meséli Marianne Olsson, az Angereds Närsjukhus kórházban megvalósult projekt vezetője. – Sikerült megragadnia a lényegünket, és segített tisztábban látnunk.” Ez a projekt, amely során az említett művész két hónapig végzett kutatómunkát a kórházban, remekül példázza a TILLT tevékenységét.

A göteborgi székhelyű svéd TILLT cég számos olyan programon dolgozik, melynek keretében meghatározott időre művészeket közvetíti ki különböző munkahelyekre. A hosszú, közép és rövid távú programokban közös, hogy mindegyik egy adott művészre jellemző gondolkodásmódot enged „kibontakozni” egy munkahelyen, ahol az különböző változásokat generál. A művész személye, a munkáltató igényei, a megfogalmazott célkitűzések, a felmerülő problémák, a program időtartama – mind olyan elemek, amelyek folyamatos egymáshoz igazításából végül egyedülálló élmény születik, amely éppen olyan egyedi, mint maguk a résztvevők.

És valóban változás történik. Változás tapasztalható egymás kölcsönös megbecsülését, a kommunikációt és az ismeretlenhez való viszonyulást illetően, de még a termelékenység szintjén is: a göteborgi Menedzsmentinnovációs és Műszaki Intézet (Institute of Management Innovation and Technology, IMIT) által végzett kutatás tanúsága szerint a program hatására a nő termelékenység, míg a betegszabadságok szintje csökken.

Visszatérve a kórházra, Olsson határozottan állítja, hogy a projekt óta munkatársai „sokkal kisebb ellenállást mutatnak mindenfajta bizonytalansággal szemben”. Amikor Matthias megérkezett, a kollégák kényelmetlenül érezték magukat és többnyire bizalmatlanok voltak, nem tudták, mire számítsanak, és sokan

szorongtak ettől. „A kórházépítés kellős közepén vagyunk, ott volt a levegőben a kimondatlan kérdés: Miért kell ezt csinálnunk?” – teszi hozzá nevetve. De a végére a hozzáállás kifejezetten pozitív lett, ami a vezetőknek azóta is kapóra jön, ha új ötletek bevezetéséről van szó. „Egyszerűen emlékeztetjük a dolgozókat, milyen meglepetéseket tartogatott számukra, amikor vállalkozni mernek szokatlannak tűnő dolgok megvalósítására, illetve hajlandóak voltak más szemszögből nézni a dolgokat. Ez nekem mint vezetőnek rendkívül fontos eszköz. A munkatársaim nyitottabbak és befogadóbbak lettek.”

Az AIRIS

Az AIRIS egy 12 hónapig tartó speciális TILLT program, melynek első két hónapjában a kiválasztott művész egyfajta kutatómunkát végez, együtt dolgozik az alkalmazottakkal, megfigyeli a munkahelyet, és kérdéseket tesz fel, majd az adott szervezet célkitűzéseinek megfelelően speciális feladatokat talál ki.

Az adott munkahelyre küldendő művészt Roger Sarjanen, a TILLT projektigazgatója választja ki. Saját felfogása szerint ő maga a riasztó-rendszer szerepét látja el, aki a kezdeti időszakban a művész és az ügyfél számára vészhelyzetben bármikor elérhető.

Idővel – a művészhez hasonlóan – ő is kissé háttérbe vonul, ezzel is elősegítve, hogy a készítés és az ötletek első sorban a dolgozók részéről érkezzenek. Így, amikor egy év elteltével a programot lezáró értekezlet után a TILLT emberei távoznak, garantáltan maradandó változások maradnak utánuk.

Hasonló változásokról számolt be az összes megkérdezett vezető. „El sem tudja képzelni, mekkora öröm olyan embereket irányítani, akik motiváltak és mernek kezdeményezni” – mondja Berit Hallersbo, Vara község önkormányzatának humánerőforrás-igazgatója. A testület, amely eddig 19 alkalommal bonyolított le egyéves ún. AIRIS programot, ezt jól meg tudja ítélni. Eddig az

1300 önkormányzati alkalmazott fele vett részt valamilyen TILLT projektben, de további 21 program megvalósítását tervezik. „Minden olyan megoldást támogatunk, amely hozzájárulhat dolgozóink munkamódszereinek javulásához” – teszi hozzá Hallersbo, értésünkre adva, hogy a TILLT-művészek bevonásával éppen ezt sikerült elérnie.

A kezdetekről

A 20. század eleji svéd társadalomban általános volt az a meggyőződés, hogy a művészet és a kultúra iránti igény alapvető fontosságú az ember életében. Az egyén művészethez és kultúrához való jogának elismerésére irányuló törekvésből született meg azután

a művészetnek a munka világába történő valamilyen beépülését felvető gondolat. 1970-re az elképzelés egy olyan országos irodalomban öltött testet, amely kedvezményes áron kínált színház-, kiállítás- és operabelépőket a magán-, illetve az állami szektor alkalmazottainak.

Pia Areblad 2001-ben került a göteborgi irodába. Ekkorra elterjedt az internet, megváltozott a világ, és a jegyárúsítás már nem tűnt korszerű megoldásnak. „A kulturális és művészeti szféra, a regionális Üzleti és Kulturális Ügyek Bizottsága és a Regionális Ügyek Bizottsága megbízott bennünket, hogy vizsgáljuk meg, milyen módon segítheti a művészet és a kultúra a mindennapi munkát, és viszont” – meséli Areblad, a TILLT vezérigazgatója.

Jóllehet a megbízás a régió egészére szólt, a Göteborgon kívüli 48 másik település ellátására nem állt rendelkezésre plusz pénzforsás: „Ez nagy kihívást jelentett, és én szeretem a kihívásokat. Ilyenkor másféle gondolkodásmódra van szükség, az embernek teljesen át kell állítania az agyát.”

Az átállás sikeres volt – Pia Areblad mindössze egyetlen jegyáros kollégával az oldalán belevágott a feladatba, és kezdetben teljes mértékben külső támogatásokból finanszírozta a cég működését. Ma a cég – amelynek a neve időközben TILLT-re változott – 10 főt foglalkoztat, és 65%-ban önfinszírozású. Nemrég nyert el két uniós támogatást, és maga mellett tudhatja a Svéd Vállalatok Szövetségét, a szakszervezeteket és a kulturális szektor képviselőit.

Másolható-e a TILLT, avagy mi kell a sikeres megvalósításhoz?

Areblad először is összehívta a célterületen tevékenykedő kulturális szervezetek képviselőit, és megkérdezte tőlük, saját településükön hogyan lehetne tevékenységüket a munka világára is kiterjeszteni, majd felajánlotta nekik, hogy legyenek a TILLT tagszervezetei. A második lépésben ügyfeleket kellett találni – először is bevonni a helyi közigazgatási szerveket és megnyerni maguknak a település vezetőjét. „A művészet és a kultúra adta lehetőségek munkahelyi kihasználásáról szóló döntést az adott közösség vezetőjének kell meghoznia” – magyarázza Areblad.

Miután megszerezte az ő beleegyezését, Areblad felkereste az üzleti fejlesztésért, illetve a humán erőforrás-gazdálkodásért felelős önkormányzati tisztviselőket – Svédországban a közigazgatási szervek rengeteg embert foglalkoztatnak, csupán Göteborgban 50 000 közalkalmazott dolgozik. Ezután megszületett a terv arra nézve, hogy a helyi hatóság saját berkein belül milyen formában használja majd ki a művészet nyújtotta lehetőségeket.

Ezek után az üzleti fejlesztési osztály részéről logikus lépés volt, hogy elkezdett a magánszektor bevonásán gondolkodni, és a településen tevékenykedő vállalkozásokat megkeresni. „Ha ők egyszer megértik, hogy a művészi tudás mennyire pozitív hatással lehet az üzleti világra, maguk is ezt fogják közvetíteni” – állítja Areblad.

„Mindössze profi művészekre, állami intézményekre és magánvállalatokra van szükség, és a modell bárhol reprodukálható” – teszi hozzá. És persze kell hozzá egy ember, akinek van elég képzelőereje, és akiben megvan az akarat, hogy az említett szereplők között közvetítsen.

Innováció és növekedés a művészet és a kreativitás nyomában

Bertil Törsäter Västra Götaland megye regionális fejlesztési igazgatója. Meggyőződése, hogy az újfajta gondolkodásmódokra nyitott szervezetek jobban ki tudják majd használni az esetleges gazdasági fellendüléssel megnyíló lehetőségeket. „A kreatív elme nyitott a változásra, és jelenleg komoly változások idejét éljük” – mondja. Västra Götaland méreteihez képest egyike a világ kutatásra és fejlesztésre legtöbbet fordító régióinak, és Törsäter szerint e területek lényegéhez a kreativitás is hozzátartozik.

A világszerte 60 000 embert foglalkoztató multinacionális gyógyszeripari cég, az AstraZeneca göteborgi telephelyén 2000 ember dolgozik, többnyire kutatók. Peter Nyström, a telephely vezetője szerint Törsäternek igaza van. „Kultúra, egészség, innováció és versenyképesség – ezekben rejlik a lényeg.” A vállalatnál egyre többen ismerik fel, hogy – Nyström szavaival élve – a csoda valahol a káosz és a rend határán születik meg.

Mint minden vállalkozásé, az AstraZeneca sikere is azon múlik, hogy képes-e új gondolatokkal előállni, ami Nyström szerint különböző nézőpontok vegyítésével érhető el. A keresett kreatív jövőkép végül két AIRIS programnak köszönhetően bontakozott ki. Ahogy azt Mikael Werner, a telephely egyik vezetője megfogalmazta: „Nem kis bátorságra van szükség ahhoz, hogy az ember benevezze a cégét egy TILLT projektbe, mivel nem lehet előre tudni, hogy mi süli ki belőle.” Jelen esetben az eredmény egy változásokra jobban felkészült cég lett: „Havonta újabb és újabb változásokat élünk meg, és a projekt befejeztével az emberek ebben a tekintetben kétségtelenül nyitottabbak lettek, kevésbé nyomasztja őket ez a helyzet.”

Nyström szerint a legnagyobb kihívás az emberek folyamatos ösztönzése: „Nálunk közel Nobel-díjra érdemes színvonalú munka folyik, és nehéz az embernek túlszárnyalnia önmagát, amikor eleve 80%-os a teljesítménye. Ahhoz 120%-ra lenne szükség. Az AIRIS projektnek köszönhetően elsajátított új gondolkodásmód ebben a tekintetben is sokat segített.”

Törsäter úgy véli, hogy a művészet és a kultúra regionális szintű támogatásának egy másik fontos haszna is van, nevezetesen, hogy vonzóvá teszi a régiót a külföldi cégek számára. „Olyan környezetet kell teremtünk, ahol az emberek szívesen dolgoznak” – állítja. A Volvo, az AstraZeneca és más multinacionális vállalatok is rendelkeznek göteborgi telephellyel. Ezek a cégek olyan dolgozókat foglalkoztatnak, akik hozzá vannak szokva, hogy különböző világvárosok között válogathatnak. „Egyértelmű választ kell adnunk arra, hogy miért éppen ide érdemes jönniük” – magyarázza

Törsäter. Egy lehetséges megoldás az, ha az üzleti és az alkotó szféra együttműködését elősegítő új rendszereket és szintereket alakítunk ki. „A TILLT jó példa arra, hogyan lehet kétféle erőforrást egyesíteni és ezáltal valami erősebbet létrehozni.”

Ki állja a számlát?

A kulturális szervezetek a népszerűsítésért cserébe kisebb összegű tagsági díjat fizetnek. Az állami hatóságok és a magánszféra is fizetnek azért, hogy a TILLT által szervezett programokban részt vehessenek, legyen az egy egyéves AIRIS projekt, egy egyéni igény szerinti „Kreatív kezdőlökés” vagy egyes munkatársak vállalaton belüli „kulturális nagykövetté” való kiképzése, majd támogatása.

„Ily módon nem vagyunk rászorulva, hogy a politikusoktól kérjünk pénzt. A költségek megoszlanak a résztvevők között: mindenki részt vállal a terhekből, és mindenki élvezi az előnyöket” – fejtegeti Areblad.

Kultúra és üzlet – több mint szponzori viszony

Västra Götaland megyében az üzleti világ és a kultúra kapcsolata túlmutat a hagyományos szponzorálási formákon, és már messze többről szól, mint egy logó elhelyezéséről az Operaház műsorfüzetében. „Ha egy AIRIS projekt keretében igénybe vesszük egy művész segítségét, azt a mutatók is egyértelműen tükrözik – a haszon számokban kifejezhető” – nyilatkozza Hans Löwlund, a Svéd Kereskedelmi Szövetség fejlesztési igazgatója.

Löwlund szerint a művészek nyitott, kreatív és rugalmas emberek, de nem szívesen kötelezik el magukat egy munkahely mellett. „Szabadok akarnak maradni – állítja –, így egy humánerőforrás-igazgató keresve se találna hozzájuk hasonló, kivételes személyiséget.” Véleménye szerint egy ilyen kvalitásokkal rendelkező embert kizárólag egy három, hat vagy tizenkét hónapra szóló, AIRIS típusú projekt keretében lehet egy vállalathoz csábítani. „És egyszer csak azt vesszük észre, hogy a cégnél általában mindenki nyitottabb, kreatívabb és magabiztosabb lett.”

A művész mint az új megoldások hírnöke

Klas Ålander és Eva Degerman a FlexLinknél dolgoznak: az előbbi vállalati kommunikációs igazgató, az utóbbi általános humánerőforrás-igazgató. Mindketten egyetértenek Löwlunddal. Termelési logisztikában érdekelt cégük számára a 2007-es év nem volt könnyű. Az év elején rossz döntést hoztak azáltal, hogy lecserélték az egyik beszállítójukat, és ahogy teltek a hónapok, leépítésekre került sor. „A dolgozók keményen küzdöttek, hogy megbirkózzanak a követelményekkel, bizonytalan és feszült volt a légkör. Meggyőződésem, hogy a művész jelenléte sokat segített, hiszen azért volt itt, hogy új perspektívákat nyisson” – meséli Ålander.

Jóllehet a belső problémákat sikerült megoldani, a globális pénzügyi helyzet továbbra is kihívást jelent a vállalat számára. Ålander szerint most jött el igazán az innovatív gondolkodás ideje. „A cégek kénytelenek másképp gondolkodni, mint eddig. A művészet és a kultúra segít megőrizni ezt az újító szellemet.”

Degerman szerint egy AIRIS projekt levezénylése komoly elkötelezettséget kíván a vezetés részéről: „Fontos, hogy ne pusztán humánpolitikai ügyként kezeljük ezt az egész vállalatot érintő projektet. Nagyon pontosan meg kell határozni az elérendő célokat, és meg kell bízni egy – nem túl nagy – csoportot a projekt vezetésével.” De a projekt megszervezése és más vezetők megnyerése csak egy része a kihívásnak. A dolgozók biztatásáról sem szabad megfeledkezni.

Kezdetben nagyon nagy volt a bizalmatlanság, a munkatársak hallani sem akartak a dologról. „De aztán, ahogy belemelegedtünk, az emberek 200%-ig benne voltak, és ezt fantasztikus volt látni” – meséli Degerman. A dolgozókat arra kértük, hogy alkossanak valamit, és az összegyűlt munkákból kiállítást rendeztünk. „Még a rendezvény után is folyamatosan érkeztek a művek. Ahogy belejöttek, egyszerűen nem akarták abbahagyni” – emlékszik vissza Ålander.

Ezt a TILLT program alatt és után megnyilvánuló lelkesedést a PAROC-nál is megtapasztalták. A kőzetgyapot szigetelőanyagot gyártó cég részéről Lars Lindström, humánerőforrás-igazgató eddig két alkalommal kérte fel a TILLT-et AIRIS projekt lebonyolítására, de egy harmadik szervezése is folyamatban van. „Az idő soha nem megfelelő, és az emberek mindig azzal fognak érvelni, hogy még ha másutt működött is egy ilyen projekt, az ő munkahelyük egészen más. Mindenféle kifogásokat fognak keresni. De attól még bele kell vágni. Csak egy kis bátorságra van szükség” – mondja.

Hogy működik egy AIRIS projekt a gyakorlatban?

„A vezetőnek tudnia kell, hogy az emberek nem lesznek kezdettől fogva lelkesek, de bíznia kell a program sikerében, és vállalnia kell a meggyőződését ahhoz, hogy irányítani tudjon. A kollégák állandó szorongását is kezelnie kell valahogy. De az egész remek szórakozás is egyben. A betegek imádták, ahogy a váróteremben ülve egyszer csak belibbent közéjük néhány táncos. Rengeteg nevetést és vidámságot hozott egy olyan helyzetbe, ami többnyire inkább szorongással jár mindannyiunk számára.” Marianne Olsson, projektigazgató az Angereds Kórházban

A PAROC holtpontra jutott: a gyárban már egy generáció óta nehézipari tevékenység folyt, az öt műszakból kifolyólag a dolgozók mindössze 20%-a tartózkodott egyszerre egy fedél alatt, és habár a két gyárépületet csak egy fal választotta el, az egy hegygel is felért. A munka egyhangú rutinná vált. „Azt akartam, hogy az emberek úgy érezzék, büszkék lehetnek arra, hogy itt dolgoznak.”

És van is mire büszkének lenniük: a cég által gyártott kőzetgyapot szigetelés kimondottan energiahatékony. A termék környezetvédelmi szempontból előnyös tulajdonságokkal rendelkezik, hatékonyabban szigetel, mint más anyagok – joggal kívánta tehát Lindström, hogy erre beosztottjai büszké legyenek. „Ahelyett, hogy azt gondolnák magukban: »Nekem csak ennyire futotta, és valamiből úgymint fizetni kell a lakáshitelt«, azt szerettem volna, ha inkább úgy gondolkodnak: »Szerencsém van, hogy a PAROC-nál dolgozhatom, és tehetek valamit a környezetünkért« – meséli. Ezért aztán a TILLT-hez fordult.

A TILLT projektigazgatója, Roger Sarjanen által nagy gonddal kiválasztott színész-rendező meg is érkezett, és a szokásos két hónapig csak figyelt.

Az eredmény: ugyanaz a gárda, más emberek

Azután jöttek a feladatok. Miután pár szóban elmagyarázták nekik, hogyan nézzenek az objektívbe, a dolgozóknak fényképeket kellett készíteniük egymásról, megpróbálva minél jobban visszaadni azt, amivel nap mint nap foglalkoznak. A fotózás, majd később a képek kiállítása összehozta a dolgozókat: a közös feladat megkönnyítette a kommunikációt, a fényképeknek köszönhetően másképp kezdték el látni egymást, és sokan büszké lehetek az elkészült képek minőségére is.

Jópofa versenyekre is sor került, például birkózásra – mindez olyan férfiak között, akik közül sokan elmúltak ötvenévesek, és bár 20, 30 vagy még több éve dolgoznak együtt, soha még csak kezét sem fogták egymással. A köpöversenyek is nagy sikere volt. Sok nevetés, közös erőfeszítés, egymás kölcsönös megbecsülése jellemezte az együttléteket.

Az egyik emelőtargoncás vállalta, hogy különböző hangokat gyűjt a gyárban, amiket el is nevezett a „gépek dalának”. Márciusban a svéd televízióban is szerepelt, ahol a projekthez való viszonyáról beszélt, és arról, hogy számára a kultúra az emberi lét lényegének kifejeződése. Ahogy Lindström fogalmazott: „A feladatának köszönhetően teljesen más szemmel kezdte nézni a környezetét, és jogosan büszke arra, amit ennek a nézőpontváltásnak az eredményeként létrehozott.”

De vajon a médiareklám nem árt-e az ügynek? Lindström válasza az AIRIS projektek sikerének egy másik fontos elemére is rávilágít: a megfelelő vezetői hozzáállásra. „A nyilvánosság fantasztikus dolog, de én legjobban annak örülök, hogy az embereimnek van mivel dicsekedniük a barátaik, családtagjaik vagy a szomszédok előtt egy kerti parti alkalmával. Elmondhatják, hogy benne voltak az újságban. Örömmel tölt el, hogy van mivel büszkélkedniük.”

Michael Gustavsson gyárigazgató elmondta, hogy a projektet követő évben – soha nem látott módon – 20%-kal nőtt a termelés. A táppénzen töltött idő is jelentősen csökkent. A projektet megelőzően kimondottan hálátlan feladat volt a dolgozók között bármilyen felmérést végezni – mindössze 5%-uk töltötte ki a munkakörülményeikkel kapcsolatos kérdőívet. A projekt után viszont 95%-os volt a válaszadási arány. Úgy tűnik, a PAROC-dolgozók kezdik komolyan venni magukat. „Munka után találkoznak, közös programokat szerveznek” – mondja Lindström, akinek hála, most már dicsekedniük is van mivel.

Hogyan tovább?

A TILLT a következő lépésben megpróbálja európai dimenziókkal gazdagítani a tevékenységét: másokkal is megosztani a megszerzett tudást, és tanulni azoktól, akik hasonló célokat tűztek maguk elé.

Ehhez éppen most nyertek el két uniós támogatást, amelyek fontos szerepet játszanak majd a cég gyakorlati tapasztalatainak átadásában. Az elkövetkező három évben évente 1,5 millió eurót kapnak – ebből évi 780 000 eurót az Európai Unió INTERREG IVA programja keretében, a fennmaradó összeget pedig a programban részt vevő skandináv régiók részéről. A pénzt a „Kreatív interakció a munkahelyen” elnevezésű projekt folytatására költik, melyben négy régió is érintett: Dél-Norvégia, Kelet-Norvégia, Észak-Dánia és Nyugat-Svédország. A TILLT tapasztalataiból kiindulva a középpontban új módszerek kialakítása, eddigi tevékenységük hatásának pontos felmérése és egyenletesen magas színvonalú munkavégzés biztosítása áll. Az átfogó cél a művészet mint kreatív erő további kiaknázása Európában.

A TILLT egy 150 000 eurós támogatást is elnyert annak fejében, hogy partnereként közreműködik az első kultúrával kapcsolatos uniós zöld könyv kidolgozásában, átadva mindazt a tudást, amit a művészet és a kultúra mindennapi életbe történő bevonásával a kreativitás és az innováció társadalmi szerepének előmozdítása terén szerzett.

„Meggyőződésem, hogy ahhoz, hogy a világ legdinamikusabban fejlődő, igazi tudásalapú gazdaságává válhasson, Európának egyre nagyobb hangsúlyt kell fektetnie a kreativitásra és az innovációra. Egyre újabb és újabb horizontok nyílnak meg, és a művészet remek eszköz a folyamatos fejlődéshez. Egyfajta utazásról van szó – mégpedig a szó legtagabb értelmében” – fejezi be mondandóját Areblad.

EGYÜTT A KREATIVITÁSÉRT

ÉS AZ INNOVÁCIÓÉRT

Az emberek és a vállalkozások is csak úgy jutnak egyről a kettőre, ha sikerül új utakat találniuk a munka és a mindennapi élet területén. Európában mi mindig az élvonalat célozzuk meg, ennek köszönhető innovatív tudományunk, hatékony üzleti megoldásaink, valamint kulturális kifejezőképességünk végtelen sokszínűsége. Legyen szó akár egy termék eladásáról, akár egy műalkotás élvezetéről, remek érzékkel lelünk rá új dimenziókra.

A növekedést és a munkahelyteremtést ösztönző lisszaboni stratégia, melynek célja, hogy a gazdasági növekedés a társadalom és a környezet számára is előnyökkel járjon, kiváló keretet nyújt a hasonló célkitűzésű üzleti ötletek felkarolásához. Az üzleti életben az okos megoldások olyan termékeket eredményeznek, amelyek jobb teljesítményt nyújtanak és nagyobb hasznot eredményeznek.

A kulturális életben a műalkotások, zeneművek, színdarabok vagy mozifilmek újszerű előadása, értelmezése azt jelenti, hogy a közönséget újabb és újabb inspirációk és kihívások érik. A régi darabok új élettel telnek meg, miközben szüntelenül újabb és újabb művészeti ágak látnak napvilágot.

Az Európai Bizottságban már most is komoly prioritást élvez a kreatív és innovatív termékek, megoldások finanszírozása. A kreativitás és innováció európai éve lehetővé teszi, hogy az érdekek sokaságában közös prioritásokat fedezzünk fel. Vitát ösztönöz számos különböző tárgykörben az orvosi kutatásoktól kezdve a szépművészetten és az operán, a csillagászaton és az űrkutatáson át egészen az élethosszig tartó tanuláshoz, vagy éppen a számítógépes játékok oktatásban való hasznosításáig. Az alábbiakban a Bizottság különböző igazgatóságaihoz fűződő hírek, események közül válogattunk.

Új kutatási megközelítések kialakítása

A Kutatási Főigazgatóság számára nem jelent újdonságot, hogy a társadalom és a technológia élvonalában tevékenykedjen. A mostani projektek célja a teljes mértékben integrált kutatás megvalósítása, amely számos különböző szinten elégti ki a piac és a társadalom igényeit. Ezeknek a projekteknek fő célkitűzése, hogy megszilárdítsák az Unió jólétét és versenyképességét, valamint a tudománynak a modern társadalomban betöltött szerepét, illetve összekapcsolják az országhatárokon belül folyó kutatásokat az európai szinten zajló projekkel.

Idén a **Research Connection '09** (Kutatási kapcsolatok 2009) konferencia volt a legnagyobb horderejű esemény, melyen a tudósok és a kutatók vállalkozókkal és az ipar szereplőivel találkozhattak. A konferenciára májusban került sor, Prágában, a cseh uniós elnökség részeként. Számos olyan úttörő kutatási projekt került bemutatásra, amelyek már jelenleg is részesülnek uniós finanszírozásból. A résztvevők ihletet meríthettek a már zajló munkákból, és ami még ennél is fontosabb, iránymutatást kaphattak, hogyan hívhatják le az európai kutatási finanszírozásokat saját projektjeikhez, és hogyan ismerkedhetnek meg olyan érdeklődő befektetőkkel vagy munkatársakkal, akik később esetleg a partnereik lehetnek.

Az **Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT)** egy új intézmény, amelyet a Bizottság hozott létre. Célja az egyetemek, a kutatási központok és az üzleti élet közötti együttműködés fellendítése. Az EIT tevékenységének középpontjában a tudástranszfer áll majd, illetve annak bizonyítása, hogy a kutatás igenis innovatív, piacképes termékeket eredményez. Legfontosabb prioritásait az éghajlatváltozás, a megújuló energiaforrások és a kommunikációs technológia területén tűzi ki maga elé.

A kreativitás és az innováció európai éve – üzleti szemszögből

Az európaiak innovációs érzékének köszönhetően az Unióban olyan cégek lelnek otthonra, amelyek csúcstechnológiával készülő, magas színvonalú termékeket kínálnak, miközben tevékenységük hozzájárul a környezet fenntarthatóságához, és a társadalom számára is tartogat előnyöket. A Vállalkozáspolitikai és Ipari Főigazgatóság segít, hogy a cégek még ennél is jobban fejlődjenek és növekedjenek: ennek érdekében számos új módszert alkalmaz.

Az első európai **Kkv-hétre** májusban került sor: az új vállalkozások segítséget kaphattak, a már létezők pedig szembesülhettek azzal, hogy még nagyobb nyitottságra van szükségük. A legtöbb nagyszerű ötlet, amit magunk körül látunk, kis- és középvállalkozásoktól ered, amelyek különösen termékeny talajt jelentenek az innovatív és kreatív elgondolások számára. A hét során megrendezésre került egy egyedülálló interaktív kiállítás is, **SME Experience** („A kkv-élmény”) címmel. Itt egy sor kézzelfogható kiállítási tárgy várta a látogatókat, hogy „lássák, érezzék, tapintsák és hallják”, milyen is vállalkozónak lenni.

A kultúra mint a kreativitás és az innováció hajtómotorja

Az Oktatási és Kulturális Főigazgatóság mint az európai év koordinátora a kulturális projekteken rejlt gazdag innovációs sokszínűséget használja fel, hogy az üzleti élettel és az európai integrációval kapcsolatban új megközelítésekre sarkalljon. Mivel az európai év központi témája a kultúra, Európában bárki részt vehet benne, hiszen a gazdasági, társadalmi és etnikai különbségek az európai év szemszögéből nézve nem bírnak jelentőséggel.

Az, hogy képesek vagyunk alkotni és újítani, mindannyiunkat elégedettséggel tölt el – ami pedig hatékonyabb önkifejezést tesz lehetővé számunkra. A zene, a képzőművészet, a színház, a filmművészet vagy az irodalom mind-mind olyan csatornák, amelyeken keresztül kreatív kifejezőképességünk számos különböző formában nyilvánulhat meg. Ebből az élményből hatalmas személyes és társadalmi előnyök származnak.

A kultúra ugyanakkor gazdasági haszonnal is járhat, és mozgatórugója lehet az egyébként hátrányos helyzetű területek fellendülésének. A józan üzleti logika is azt diktálja, hogy támogatni kell a kulturális programokat, illetve a kultúrán keresztül is segíteni kell a helyi gazdaságok fejlődését. Ez nemcsak a programok résztvevőiben eredményez több kreativitást és innovációt, hanem a vállalatok közötti mobilitást és produktív információcserét is ösztönzi.

A kultúra mint a gazdaság és a társadalom központi eleme

A kultúra, a kreativitás és az innováció között fennálló kapcsolatok bemutatása az **európai kulturális menetrend** egyik fő feladata. Ez a menetrend az első olyan politikai keret, amelynek célja, hogy integrálja a kultúrát az európai ügyekbe. A 2009 szeptemberében Brüsszelben megrendezésre kerülő **európai kulturális fórum** számba veszi az eddig elért eredményeket, valamint a soron következő lépések megtételében is segíteni fog. Ugyanakkor egyéb politikai prioritásokat is előre fog mozdítani, például az új készségek és munkalehetőségek kialakításának ösztönzését, az egész életen át tartó tanulást, az ipari innovációt vagy a kulturális erősségeink világszintű hasznosítását. A lényeg, hogy kreatív és innovatív ötletek felhasználásával kell kiépítenünk gazdasági erőnket, és biztosítanunk az egyéni és társadalmi jólétet.

A kulturális tapasztalatok beépítése az egyes ágazatokba

Az eseménynaptárból mind nemzeti, mind európai uniós szinten világosan látszik, hogy az európai év számos különböző ágazatnak teremt majd lehetőséget, hogy osztozzanak egymással a közös előnyökön, illetve építhessenek a szinergiákra és az ágazati határokon túlmutató pozitív hatásokra. Az olyan művészeti eseményeket,

mint az interaktív **Orbis Pictus kiállítás**, csillagászati és űrkutatási innovációk tarkítják, miközben koncertekre és az öko-innováció újdonságainak bemutatására is sor kerül. Vagy hogy egy másik szintet is bemutassunk: Írországból **Imagine 09** címmel írtak ki pályázatot iskolásoknak. A feladat egy olyan tárgy megtervezése, amely a jövő osztálytermében kapna helyet. A diákoknak le kell írniuk, elképzelésük szerint hogyan segítené őket ez a tárgy a tanulásban. De az igazi kihívás az, hogy hogyan lehet ezeket az elképzeléseket valóra váltani azzal, hogy a kultúrának köszönhetően megerősödött kreatív készségeket átvisszük az üzleti ágazatba, illetve ösztönözzük a kultúra, az oktatás, a kutatás és technológia, a vállalkozások, a közszolgáltatások és a társadalmunk egésze közötti új partnerségek létrejöttét.

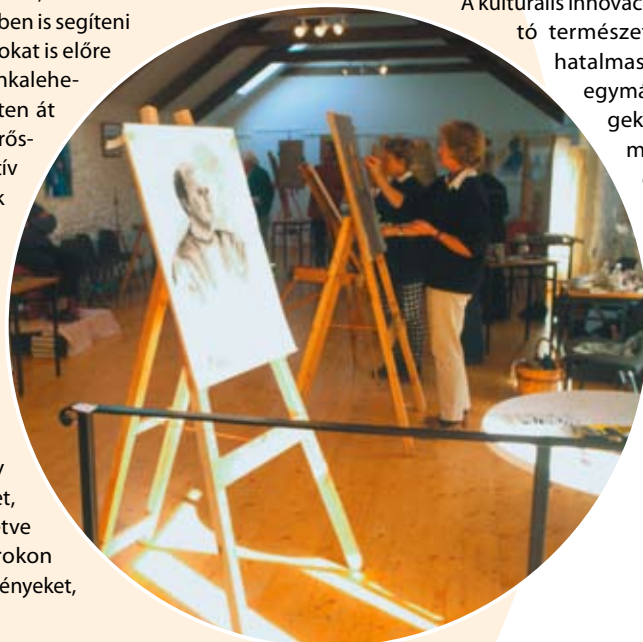
Új bizonyítékok a kultúra és a kreativitás hasznáról

A kulturális szektor gazdasági hatásairól szóló, **„Economy of Culture in Europe”** című új tanulmány az első olyan dokumentum, amely felméri a kulturális és kreatív ipari ágazatok közvetlen gazdasági hasznát, illetve a belőlük az uniós régiók és vállalatok számára adódó közvetett nyereségeket. Egy másik új tanulmány a kultúra kreativitásra gyakorolt hatását vizsgálja, és külön figyelmet szentel a kultúra, a kreativitás, az innováció és a szélesebb értelemben vett gazdaság között fennálló, jelenleg meglehetősen alábecsült kapcsolatoknak.

Gazdasági szempontból a kulturális ágazat élen jár a foglalkoztatás és a növekedés elősegítésében. De ennél sokkal fontosabb, hogy a gazdaság egyéb, különösen az IKT-hoz kapcsolódó területeit is kreatív készségekkel tölti fel, ezáltal javítja a teljesítményüket, és a munkavégzést még érdekesebb területekre irányítja át.

A cégek egyre inkább készen állnak arra, hogy innovatív foglalkoztatási formákat és fenntarthatóbb termelési típusokat dolgozzanak ki. Ez a tendencia az Unió összes régiójában megfigyelhető.

A kulturális innováció közösségalkotó természetéből adódóan hatalmas erővel közelíti egymáshoz a közösségeket és kínál számukra konkrét elképzelést arról, hogy hogyan hozhat gazdasági fellendülést az európai integráció.

2009 – A kreativitás és innováció európai éve:

A kreativitás és innováció európai évének hivatalos honlapja
<http://create2009.europa.eu/>

Az Európai Parlament és a Tanács 1350/2008/EK határozata (2008. december 16.) a kreativitás és innováció európai évéről (2009), az Európai Unió Hivatalos Lapja L 348., 2008.12.24., 115. o.
<http://eur-lex.europa.eu/hu/index.htm>

Az Európai Bizottság kapcsolódó oldalai:

Az Európai Bizottság Oktatásügyi és Kulturális Főigazgatósága
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_hu.html

Az Európai Bizottság Vállalkozáspolitikai és Ipari Főigazgatósága
http://ec.europa.eu/enterprise/index_hu.htm

Egyéb hasznos linkek:

eTwinning – az európai iskolák közössége
<http://www.etwinning.net/hu/pub/index.htm>

Euro Creator – az iskolák digitális média-hálózata
<http://www.eurocreator.com/>

Európai üzleti és innovációs központok hálózata (European Business & Innovation Centre Network, EBN)
<http://www.ebn.be/>

„European Entrepreneurship Video Award 2009” pályázat
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/entrepreneurship/video-award/index_hu.htm

Európai Innovációs és Technológiai Intézet
<http://ec.europa.eu/eit/>

A „Régiók a gazdasági változásért” kezdeményezés idején, hálózatépítésről szóló konferenciájának (2009. február 16–17.) programja és prezentációi
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/networking/programme_en.cfm?nmenu=4

Az innováció elősegítése és terjesztése az egész életen át tartó tanulásban
<http://www.elearningeuropa.info/>

Az Európai Parlament és a Tanács 2006/962/EK ajánlása (2006. december 18.) az egész életen át tartó tanulóshoz szükséges kulcskompetenciákról, az Európai Unió Hivatalos Lapja L 394, 2006.12.30., 10. o.
<http://eur-lex.europa.eu/hu/index.htm>

Európai tavasz 2009 – Az ötletek viszik előre Európát
<http://www.springday2009.net/>

A mostani számban szereplő projektekre mutató linkek:

Kulturális vállalkozások gazdasági klaszterei – pénzügyi tanácsadás, tájékoztatás és képzés a kulturális és kreatív területen tevékenykedő kisvállalkozások, vállalkozók és magánszemélyek számára
<http://www.connectedcreatives.eu/default.aspx>

Jamie Oliver Fifteen vendéglői, amelyek bejegyzett jótékonyági szervezetként szakács szakképzést nyújtanak fiatalok számára
<http://www.jamieoliver.com/fifteen>

Liverpool – Európa kulturális fővárosa
<http://www.liverpool08.com/>

Swansea Egyetem CNH (Centre for NanoHealth) központja
<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

MusikPark (Mannheim)
<http://www.musikpark-mannheim.de/web09/>

TILLT
<http://www.tillt.se/eng/airis.asp?m1=engAiris&m2=The%20concept>

A következő szám központi témájához kapcsolódó honlap:

Az EU balti-tengeri regionális stratégiája
http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

FÜGGETLEN SZAKÉRTŐI JELENTÉS AZ EURÓPAI KOHÉZIÓS POLITIKA JÖVŐJÉRŐL

A szakpolitikák formálódása – A Panorama folyamatosan nyomon követi, mi történik a regionális politika irányítóközpontjában, a DG REGIO brüsszeli főhadiszállásán.

Független szakértői jelentés az európai kohéziós politika jövőjéről

Az európai kohéziós politika 2013 utáni jövőjéről folyó vita keretében a Bizottság felkérte dr. Fabrizio Barcát, az olasz pénzügy- és gazdasági minisztérium neves közigazdását egy független jelentés készítésére, amely egyrészt a regionális politika jelenlegi hatékonyságát veszi górcső alá, másrészt ajánlásokat tartalmaz a kohéziós politika jövőjére vonatkozólag. A jelentés témája igen figyelemreméltó, tekintve hogy olyan átfogó kérdéseket is érint, mint az EU költségvetése vagy az Unió jövőbeni prioritásai.

A kohéziós politika jövőjéről folyó vita 2007-ben indult, a gazdasági és társadalmi kohézióról szóló negyedik helyzetjelentés megjelenésével. Ezt a Bizottság „Régiók 2020-ban” című tanulmánya követte, amely 2008 novemberében látott napvilágot. Ez a dokumentum volt az első, amely a napjainkban előttünk álló négy fő kihívás – a globalizáció, a demográfiai változások, az éghajlatváltozás és az energiaellátás – hosszú távon várható hatásait elemzi.

A mögöttünk álló több mint egyéves időszakban Barca professzor Európa, az Egyesült Államok és Új-Zéland legkülönbözőbb szegleteit képviselő tudósokkal és politikusokkal folytatott megbeszéléseket, találkozott különböző szemináriumokon. Jelentése ezen eszmecserék eredményének tekinthető. Az európai kohéziós politika hátterében álló kormányzásra és annak eddigi eredményeire reflektáló Barca-jelentés számba veszi a „hely” fontosságát

hangsúlyozó fejlesztési politika mellett szóló gazdasági érveket és motivációkat: olyan politikákra van szükség, amelyek figyelembe veszik azon terület sajátosságait, ahol alkalmazásra kerülnek, és tisztában vannak azzal, hogy a gyakorlati megvalósítás terepe egyértelműen meghatározza megvalósítás módját is.

A területspecifikus politikák fontosságának hangsúlyozása mellett a Barca-jelentés kitér a kohéziós politika eddigi sikereire és kudarcaira is, továbbá ajánlásokat is megfogalmaz a kormányzás kulcskérdéseire vonatkozóan.

Tartalmaz néhány javaslatot arról is, hogyan lehetne racionalizálni és megerősíteni a megosztott kezelés elvét, vagyis lényegében a tagállamok és a Bizottság kapcsolatát. A jelentés szerint a hatáselemzéseknek fontos szerepet kellene játszaniuk a kohéziós politikában, és szükség volna egy formális kohéziós politikai tanácsadó bizottság felállítására az egyes tagállamok által évente benyújtott stratégiai jelentések megvitatásához.

A jelentés teljesen független, és nem feltétlenül tükrözi a Bizottság véleményét. Következtetéseit figyelembe fogják venni a kohéziós politika 2013 utáni jövőjének tervezésekor.

Barca professzor és Danuta Hübner biztos asszony április 27-én Brüsszelben ismertették a jelentés legfőbb gondolatait az érdeklődőkkel. A következő hónapokban az Európai Unió cseh és svéd elnöksége által szervezett rendezvények alkalmával folytatódnak a megbeszélések a különböző tagállamokkal és érdekeltekkel.

A Barca-jelentésről néhány szóban

A jelentés szerint a kohéziós politika átfogó reformra szorul. Terület-specifikusabb megközelítésre van szükség, egyértelműbben meg kell különböztetni a gazdasági és a társadalmi célokat, világosabban tükröződnie kell a fennálló problémáknak a mutatók használatában és a hatástanulmányokban.

A jelentés kiemeli, hogy nem igazán előremutató a kohéziós politikai forrásokat az egységes versenyfeltételek megteremtésére használni. Mit tegyen hát az EU annak biztosítására, hogy teljes területén az összes uniós polgárnak lehetősége nyíljon a lehető legnagyobb mértékben kihasználni az Unió által kínált lehetőségeket, illetve megbirkózni a kapcsolódó kockázatokkal és veszélyekkel?

A jelentés szerint ehhez a következő három feltétel teljesülése szükséges:

- pontosan meghatározott, logikus gazdasági érvekkel alátámasztott célok, amelyek értékelhetők;
- konkrét, hatékony politikai háttér, amely megfelel a jelenlegi körülményeknek és az Európában élő emberek elvárásainak;
- egy olyan kormányzási rendszer, amely fejlődőképes, aktívan ösztönzi a demokratikus részvételt, továbbá hitelesen vállalja, hogy megfelelően végrehajtja feladatait.

A jelentés teljes szövege a http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/future/barca_en.htm címen olvasható.

Mostantól a Panorama magazin minden számában nyomon követjük két ERFA-projekt alakulását a lebonyolításért felelős vezetők szemszögéből. Megvizsgáljuk a projektrányítás hálás és hálátlan oldalait, igyekszünk rámutatni a problémákra és a lehetséges megoldásokra.

1.

PROJEKT

A MANNHEIMI MUSIKPARKBAN

Tények és adatok

A Musikpark és a kapcsolódó Popakademie projekt finanszírozására a II. célkitűzés keretében valamivel több mint 5 milliárd euró áll rendelkezésre. A finanszírozás 2004-ben kezdődött, és 15 évig tart.

A mannheimi Musikparkban

A kreatív iparban meglepő módon nem kevés pénz rejlik: 2003-ban például több mint 654 milliárd eurós éves árbevétel generált, ami az akkori uniós GDP 2,6%-ának felelt meg. Ennek ellenére a bankok nem túl lelkesek, amikor egy csapat szakadt farmeres fiatal fordul hozzájuk pénzüért. A zeneiparban eltöltött 20 év után Christian Sommer tökéletesen tisztában van ezzel.

Szakértelmének és kiterjedt kapcsolatrendszerének köszönhetően ő irányítja a mannheimi Musikpark projektet, mely a zeneiparban tevékenykedő kis- és középvállalkozások elindulását hivatott elősegíteni.

Christian Sommer projektigazgató

Sommer életében a nyolcvanas évek vége felé már a zene játszotta a főszerepet – ekkoriban gitáros-énekesként lépett színpadra –, de főfoglalkozású zenész csak 1990-ben lett. 1992-ben szerepet váltott, és menedzserként a színpalak mögül egyengette a Master Boy nevű, utóbb tartósan sikeresnek bizonyuló együttes pályáját.

„Világszerte több arany- és platinalemezt csináltak. Meredeken ívelt felfelé a pályájuk” – emlékezik vissza Sommer.

Az élesben, stresszhelyzetben szerzett tapasztalatok és főleg a kapcsolatok, amelyekre szert tett, felbecsülhetetlen jelentőségűek voltak, 1997-re Sommernek mégis elege lett. Az útja egy multinacionális lemezkiadó céghez vezetett, ahol egy évig produkciós és marketing oldalról tanulta a szakma csínját-bíjját. 2000-ben már a cég marketing-, ill. A&R igazgatójaként dolgozott München mellett.

Am Sommer Mannheimben született és ott is nőtt fel, és amikor a város menedzsere keresett egy olyan úttörő projekthez, amely különböző zenei szolgáltatások összefogását és kezdő zenészek pályájának egyengetését tűzte ki célul, egy percig sem habozott.

Hogyan segíthetünk a művészeknek betörni a piacra?

A 4300 m² alapterületű Musikpark közel 40 – összesen 140 embert foglalkoztató – vállalkozásnak ad helyet. A fennmaradó térben van még egy tánc- és előadóterem, egy műhely, több hangstúdió, egy TV-stúdió és egy modern tárgyaló, ahol azt a bizonyos, mindennél fontosabb első szerződést kell megvitatni.

„Az egyik legfontosabb feladatunk, hogy megtaláljuk azokat az ügyfeleket, akik majd leszerződtek a művészeinket” – mondja Sommer. Egy ismeretlen zenekar vagy táncos előtt nem nyílnak meg a nagy cégek kapui, amelyek a Musikpark felé nyitva állnak. „Mi a híd szerepét töltjük be: segítünk egyik oldalnak megérteni a másikat.”

Ami a dolog pénzügyi részét illeti, a kezdő kkv-kat segítő projektek általában az üzleti tervek kidolgozására összpontosítanak. „Ez a modell a kreatív ágazatokban nem működik” – magyarázza Sommer. Itt nincsenek bankkölcsönök, és nagyon kevés „külső” pénzforgás áll rendelkezésre. A zenei világban a pályakezdőknek fellépésekre, munkalehetőségekre van szükségük – esélyre, hogy megmutathassák magukat, és ezzel újabb megbízásokhoz jussanak. És itt lép be a képhez a Musikpark.

Mindent egy helyen

A céges rendezvények, szórakoztató programok iránt érdeklődők a Musikparkban mindent megtalálnak: táncosokat, zenészeket, audiovizuális munkatársakat, nem is szólva a hang- és világítástechnikusokról. Az intézmény rendezvényeknek is otthont ad, a 150 m²-es galéria pedig fiatal zenei fényképészeknek nyújt kiállítási lehetőséget.

És az, hogy sokféle szolgáltatás található egy helyen, a művészek számára is előnyös. Kölcsönösen inspirálják egymást, ötleteket adnak egymásnak, megoldásokat javasolnak – minden szakma termékenyítőleg hat a többire. „Légüres térben nagyon nehéz színvonalas, kreatív munkát végezni” – vélekedik Sommer. A kreatív ipar alkotó szereplői: a művészek és a producerek, valamint a kreatív szakemberek: marketingesek, értékesítők, tervezők, rendezvényszervezők, jogi és pénzügyi szakemberek, weboldal- és portáltervezők, promóciós munkatársak egyaránt megtalálják a helyüket a Musikparkban.

A vezető szerepében pedig ott van Sommer, aki kellő távolságból figyel, hogy alakul a felkarolt pályakezdők sorsa. „A fiatal vállalkozók önállóan és felelősségteljesen végzik a dolgukat. Mi csak abban segítünk nekik, hogy megtanuljanak segíteni magukon” – mondja.

2.

PROJEKT

A WALESI SWANSEA EGYETEM CNH KÖZPONTJA

Tények és számok

A Centre for NanoHealth (CNH, a nanotechnológia egészségügyi felhasználását kutató központ) több mint 21 millió eurós támogatásban részesül a „konvergencia” célkitűzés keretében. A finanszírozás 2009-ben kezdődött, és 5 évre szól.

A walesi Swansea Egyetem CNH központja

Az egészségügyi rendszerekre egyre nagyobb nyomás nehezedik a drága kezelések miatt, a költséges palliatív gyógyászat támogatása pedig számos kérdést felvet. Ezért egyre sürgetőbbé válik a korai diagnózist lehetővé tevő eszközök fejlesztése.

A CNH keretein belül a tudományos világ, a magánszektor és a nemzeti egészségügyi szolgálat közösen – a nanotechnológia alkalmazásával – igyekszik diagnosztizálni a betegségeket és megtalálni a legmegfelelőbb gyógymódokat.

Dr. Tim Claypole, a CNH végrehajtó bizottságának tagja

Kanyargósnak tűnik az út a füstökben képződő károsanyagok vizsgálatától a biológiai eredetű anyagok lenyomatának kutatásáig. Dr. Tim Claypole karrierjének alakulásába a véletlen is jelentősen beleszólt 1990-ben.

Friss gépészmérnöki diplomával a zsebében, a 70-es évek közepén Cardiffban helyezkedett el projektvezető mérnökként egy új acélmű építésénél. Az acélgártástól rövid időn belül visszatért az egyetemre, hogy megkezdje doktori tanulmányait a lángokban képződő szennyezőanyagokról.

A 80-as évek közepétől 1990-ig az égéstermék és a por szétválasztásának kérdése foglalkoztatta. Ekkor úgy döntött, minden idejét a tudománynak szenteli. Az Engineering and Physical Sciences Research Council (EPSRC, brit műszaki és fizikai tudományos tanács) Youngblood ösztöndíjasaként a Swansea Egyetemen foglalt el egy kutatói állást, ahol a gázturbinák csapágyait vizsgálta. Kutatói területe közé tartozott ugyanakkor a folyadékáramlás lézeres mérése is nukleáris reaktorokban.

A kutatási témák összekapcsolódása

Habár régóta folyadékáramlással, csapágyakkal és a kísérletek statisztikai modellezésével foglalkozott, Claypole csak akkor jött rá, hogy mindaz a tudás, amelyet kutatásai során megszerzett, hasznosítható a nyomdaiparban, amikor egy nyomdász tintafolyással kapcsolatban kért tőle segítséget. Ez 1990-ben történt, és azóta nincs megállás. Olyannyira, hogy a Diple nyomdatechnológiai cég, amelyet a sikeres együttműködést kiaknázása céljából hoztak létre, 2009-ben elnyerte a RegioStars díjat.

Manapság a tinta helyett a „nyomtatható folyadékok” kérdése foglalkoztatja, valamint e folyadékok különböző tulajdonságai: vezetés, Ph-érzékenység, mágnesség, bio-folyadékok stb. Ez is azt bizonyítja, hogy a nyomtatáshoz használt anyagok végtelen sok felhasználási lehetőséget kínálnak.

Kik vesznek részt a munkában?

A Swansea Egyetemen működő Institute of Life Sciences (ILS, Élettudományi Intézet) és Multidisciplinary Nanotechnology Centre (MNC, Multidiszciplináris Nanotechnológiai Központ) négy közös nano-orvostudományi ösztöndíjat kapott az Egyesült Királyság természettudományos akadémájától (UK Research Council). Ez a sikeres együttműködés vezetett ahhoz a gondolathoz, hogy a két intézetet egyesítve létrehozzák a CNH-t, amely 2008 végétől működik.

Mind az ILS, mind az MNC nagyban hozzájárult a közös munkához. A Blue C, a világ egyik leggyorsabb, kimondottan orvosi kutatásokhoz kifejlesztett szuperszámítógépe, az ILS esetében 25, az MNC-nél pedig több mint 100 szakmai kutatócsoport, valamint a nemzeti egészségügyi szolgálat és az IBM támogatása is a rendelkezésükre áll. Ahogy Claypole fogalmaz: „Határtalanok a lehetőségeink.”

Kezelés helyett megelőzés

A nanoberezendéseket és nanobioszenzorokat folyadék- vagy szövetmintákban jelenlévő biomarkerek kimutatására és mérésére fogják használni, jóval nagyobb pontossággal, mint amire a jelenleg használt diagnosztikai eszközök képesek. Egy ilyen kifinomult vizsgálat lehetővé fogja tenni a rák, a különböző cukorbetegségek, a kóros elhízás és ezekhez hasonló betegségek korábbi diagnózisát és gyorsabb kezelését.

Claypole a CNH nyomtatási részlegét vezeti majd, amely „tinta”-termelő növény kifejlesztésével is kísérletezik. Ez a részleg foglalkozik a biotinták – nanorészecskék, nanoszálak, enzimek, biomarkerek és DNS – kifejlesztésével. „Mindig örömmel gondolok arra, hogy a munkánk hosszú távon hatással lesz a betegségek gyógyítására és nyomon követésére” – nyilatkozta Claypole.

„RÉGIÓK A GAZDASÁGI VÁLTOZÁSÉRT” KONFERENCIA

AZ EREDMÉNYESSÉG NÖVELÉSÉT CÉLZÓ HÁLÓZATÉPÍTÉSRŐL

A február 16–17-én Brüsszelben megrendezésre került idei „Régiók a gazdasági változásért” konferencia, melynek középpontjában az eredményesség növelését szolgáló hálózatok álltak, nem egy afféle „hallgassunk végig két szendvics között néhány banális anekdotát, meg szakértők értekezését szűk kutatási területükről” típusú rendezvény volt. Ez az izgalmas konferencia sok-sok érdekes témával szolgált: a műhelymegbeszélések a migrációtól a műholdas információig számos területet érintettek.

Együtt sokkal többre jutunk

Az URBACT II és az INTERREG IVC támogatását élvező projektekben érintett személyek találkozásának elősegítése és a legjobb gyakorlatok cseréjének ösztönzése céljából a Bizottság „Régiók a gazdasági változásért” címmel minden évben szervez egy nagyszabású konferenciát. Az idei – a sorban immár ötödik – konferencia három téma köré szerveződött: innováció és kreativitás, éghajlatváltozás, valamint fenntartható fejlődés. Az elhangzottak lényegét Job Cohen, Amszterdam polgármestere a következőképpen foglalta össze: „Keressünk megoldást egy közös problémára, majd terjesszük el egész Európában.”

A változatos témák – mint a vízgazdálkodás, a szélessávú internethozzáférés elterjedése, az éghajlatváltozás következményei, az ipar hatása a városi gazdaságokra, valamint a műholdas szolgáltatásokon keresztül megvalósuló kockázatkezelés – köré szervezett műhelymegbeszélések 603 résztvevőt vonzottak az EU különböző részeiből.

Úton egy innováció-központú gazdaság felé

A Panorama egy olyan műhelybeszélgetésre látogatott el, amely a kreativitás és innováció témáját a városi és regionális fejlesztés szemszögéből járta körül. A megszólalók megvitatták, miként lehet áthidalni a kultúra és az üzlet közötti távolságot, hogyan lehet sikerre vinni egy kulturális főváros projektet, valamint a „kreativitás + vállalkozói szellem = innováció” alapképletet boncolgatták.

A műhelyvitát megnyitó elnök, Rudolph Niessler, a Regionális Politikai Főigazgatóság politikai koordinációért felelős igazgatója fontosnak tartotta elmondani, hogy a kreativitás és innováció európai évének célja, hogy a kreativitás valós jelenőségre tegyen szert, jelentős hatást gyakorolva arra, ahogyan élünk, illetve irányítjuk a gazdaságunkat. A műhelymegbeszélés célja az volt, hogy sikerüljön jobban megérteni a kultúra, a kreatív iparágak és a kreativitás szerepét ebben a folyamatban.

A Flanders DC (Flanders District of Creativity, magyarul: Flandria Kreatív Kerület) hálózat képviselőjében Pascal Cools foglalta össze a szerveződés céljait: Flandria vállalkozói oldalát kreatívabbá tenni, a kreatív oldalon pedig fokozni a vállalkozói szellemet. „Egy gazdaság legfőbb erőssége már nem attól függ, mennyire hatékony, hanem hogy mekkora kreativitás rejlik benne” – mondta, hozzátéve, hogy „a régiók szintjén kezelhető legjobban az innováció. Elég nagyok vagyunk ahhoz, hogy számítsunk, ugyanakkor elég kicsik ahhoz, hogy körültekintőek legyünk.”

A Flanders DC hálózat Oklahomától Osakáig számos, az innováció fejlesztését célul tűző régió nemzetközi hálózatát működteti. Pascal Cools elmondta, mennyire bonyolult egy olyan nemzetközi partnerhálózaton belüli kapcsolattartást biztosítani, amelynek tagjai hat különböző időzónához tartoznak. „Mikorra a legcélszerűbb egy telefonkonferenciát időzíteni, ha minden résztvevő más időzónában él?” Az egyéb nehézségek között az eltérő kulturális kontextust, valamint a tagok pénzügyi forrásokhoz való hozzáférést említette, amely szintén nagyban függ a helyi viszonyoktól. „Különbözőek a méreteink, különböznek az előttünk álló kihívások, de megosztjuk egymással megoldási javaslatainkat, így nem kell mindenkinek külön-külön feltalálnia a spanyolviaszt.” Sokan nem értik, mi értelme van egy ilyen széles hálózatnak, „gyakran megkérdezik tőlem, megőrültem-e, hogy a saját eszközeinket más régiók rendelkezésére bocsájtom” – mondta végezetül. „De cserébe mi is rengeteget kapunk másoktól. Szükség van a nyitottságra!”

A prezentációk láttán nyilvánvalóvá vált, hogy a hálózatok nemcsak a szavak szintjén működnek – ambíciózus célokkal rendelkező konkrét projektekre kell irányulniuk, elméleteket kell a gyakorlatban megvalósítaniuk. Neil Peterson, a 2008-as liverpooli EKF-projekt koordinátorának elmondása szerint sem ő, sem munkatársai nem számítottak ekkora sikerre. „Rögtön az elején kitűztük a célokat, és elkezdtünk dolgozni a megvalósításukon” – hangsúlyozta.

Egy világosan meghatározott cél a legkülönfélébb szervezeteket is együttműködésre készítheti. Öt évvel ezelőtt Liverpool

” Hatalmas étvág,
apró falatok – praktikus
tanácsok céljaid eléréséhez ”

Neil Peterson – Liverpool, Európa kulturális fővárosa, 2008

különböző kulturális intézményei versengtek egymással a támogatásokért. „A kulturális fővárosként eltöltött év egyik igen pozitív hozadéka, hogy ma már kollektív szemlélet jellemez minket. Együtt dolgozunk azért, hogy a kultúra továbbra is prioritást élvezzen” – magyarázta Peterson.

A 2008-as év megmutatta Liverpool számára, hogyan segítheti a kultúra a város lakóival folytatott párbeszédet. A művészeti projektek különböző hátterű és a város egymástól távoli részein élő embereket hoztak össze egymással, élénk vitát gerjesztve arról, hogy a migráció és a bevándorlás miként szolgálta a város javát az évek során, és hogy mekkora károkat okozott az erőszak és a homofóbia.

A gazdasági hatások folytatódnak, ugyanakkor – ahogy Peterson emlékeztette a hallgatóságot – „ismerni kell a siker természetét”. Ezzel Pascal Cools egyik megjegyzésére utalt vissza, aki szerint a kultúra és a kreativitás egy adott közösség számára jelentett gazdasági hasznának beszűrődéséhez idő kell, mértékét pedig nehéz megítélni. Ezek ugyanis hosszú távú befektetésnek tekintendők, melyek az érintett régió innovatív képességének növelését szolgálják.

A kultúra mint a kreativitás és az innováció vektora

A regionális szint kifejezetten ideális olyan tevékenységek számára, amelyek a kreativitásnak vezető szerepet szánnak a gazdaság fejlesztésében. Az adott hely és a kultúra közötti sajátos kapcsolat kiépítése lendületet ad a kreativitásnak. A művészeti és az üzleti szféra közötti együttműködés kapcsán azonban Pia Areblad és

Rudolph Niessler is világossá tette, hogy mindkettőnek megvan a létjogosultsága. Szó sincs arról, hogy a művészekből üzletembereket kellene faragni, vagy fordítva. Van azonban egyfajta közös nevező, ahol e két kategória közötti szinergia eredményei a legnagyobb mértékben kiaknázhatók. „Merjünk bátran kísérletezni, és osszuk meg egymással a bevált gyakorlatokat, félelem és irigykedés nélkül, egy olyan helyzetben, amelyben minden érintett partner sok mindennel gazdagodhat” – javasolta Niessler.

Klaszterek a növekedés szolgálatában

A kulturális vállalkozások európai klasztere (Economic Clusters of Cultural Enterprises, ECCE) egy olyan – az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) társfinanszírozásával működő – hálózat, amely a kulturális és kreatív ágazatban tevékenykedő vállalkozók számára nyújt tanácsokat, illetve szervez képzéseket.

A kínált szolgáltatások az ECCE hálózathoz tartozó városokban működő helyi forrásközpontokon keresztül állnak rendelkezésre: Nantes-ban, Rennes-ben és Angers-ban (Franciaország), Aachenben (Németország), Eindhovenben és Utrechtben (Hollandia), valamint Huddersfieldben (UK).

A kulturális szektorban és a kreatív iparágakban a növekedés nem úgy valósul meg, hogy a nagy vállalatokból még nagyobbak lesznek, hanem sokkal inkább függ attól, hogy a kisebb vállalkozások mennyire tudják kihasználni a klaszterekben, hálózatokban és az internetes promócióban rejlő lehetőségeket. A hálózat előtti legnagyobb kihívás az volt, hogy létrehozza a kreativitásban és kultúrában érintett személyek soknemzetiségű internetes közösségét.

Az ingyenesen működő platformra a látogatók szabadon feltölthetik személyes és üzleti adatlapjukat, megadhatják érdeklődési területüket, és blogot is indíthatnak. Arra is alkalmas, hogy összehozzon egymással egy helyen élő vagy azonos érdeklődési körű embereket. Érdeklí a dolog? Nézzen rá a www.connectedcreatives.eu oldalon!

Régiók a gazdasági változásért – a helyes gyakorlatok felismerése, a szakpolitika finomítása

Az európai régiók sokfélesége különböző megoldásokat eredményezett a régiók előtt álló különféle kihívások megválaszolására – ezek egyike sem teljesen olyan, mint bármely másik. A megoldásokhoz szükséges szakértelem pedig ugyanolyan sokszínű, mint maguk a megoldások.

Az egyes tudásterületek remekül kiegészíthetik egymást – ennek köszönheti létrejöttét a „Régiók a gazdasági változásért” kezdeményezés, amely a kohéziós politika szintjén megfigyelhető tendenciával összhangban a növekedést és munkahelyteremtést célzó lisszaboni stratégia fő célkitűzéseire összpontosít, melyek a következők: az emberi erőforrások fejlesztése, az innovációt és a tudásalapú társadalmat szolgáló beruházások növelése, a vállalkozásoknak nyújtott támogatás, valamint a kritikus uniós infrastruktúra fejlesztése.

Célja a helyes gyakorlatok cseréjének ösztönzése, valamint a hálózatok alkalmassá tétele működőképes ötletek megosztására. Mindez főként két páneurópai program – az INTERREG IVC és az URBACT II – révén valósul meg.

ELŐZŐ SZÁM

A területi kohézió jövője szolgált a Panorama magazin legutóbbi számának témájául. Az Európai Bizottsághoz több mint 380 hozzászólás érkezett a területi kohézióról szóló zöld könyvvel kapcsolatban. A terület jövőjével kapcsolatos véleményüknek hangot adó uniós tagállamok, regionális hatóságok, regionális és helyi szövetségek, városok, gazdasági és társadalmi partnerek, civil társadalmi szervezetek, tudományos és kutatóintézetek, illetve uniós polgárok összességében pozitívan fogadták a zöld könyvet. Sokan osztották azt a nézetet, hogy a területi kohézió mintegy kiegészíti és erősíti a gazdasági és társadalmi kohéziót. Az Európai Bizottság meg fogja jelentetni a hozzászólások összefoglalóját. A vélemények tényszerű bemutatása a gazdasági és társadalmi kohézióról szóló hatodik jelentés részét fogja képezni. Következő lépésben a Bizottság azt fogja megvizsgálni, hogy a területi kohézió miként építhető be az EU 2013 utáni kohéziós politikájába.

KÖVETKEZŐ SZÁM

A Panorama magazin következő számának középpontjában az EU első balti-tengeri regionális stratégiája áll majd. E stratégia célja, hogy a balti régiót környezetvédelmi szempontból fenntarthatóvá tegye, gazdaságát pedig felvirágoztassa. A közlekedési összeköttetések fejlesztése, valamint a tengeri biztonság és védelem növelése szintén a kulcsfontosságú prioritások közé tartozik. A szereplők széles spektrumát – tagállamokat, régiókat, városokat, a magánszektor, különböző érdekcsoportokat és a nagyközönséget egyaránt – mozgósító stratégia az EU 2009 második felében esedékes svéd elnökségének egyik legfőbb prioritása lesz. A Panorama magazin igyekszik majd körbejárni a régiót érintő problémákat, valamint megszólaltatni a szakpolitika alakításában érintett szakértőket.

IDŐPONT(OK)	ESEMÉNY	HELYSZÍN
2009. június 10.	Az EU balti-tengeri stratégiájának Európai Bizottság általi elfogadása http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm	Brüsszel (BE)
2009. június 11–12.	Balti-tengeri stratégia – Akcióban a régiók és a kohéziós politika http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/visby_11062009_en.htm	Visby (SE)
2009. június 15–16.	INFORM – regionális politikai kommunikációs tisztviselők közösségi hálózatának harmadik találkozója http://ec.europa.eu/regional_policy/country/commu/index_en.cfm	Brüsszel (BE)
2009. június 17.	JESSICA hálózati platform http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/jessica_network_en.htm	Brüsszel (BE)
2009. június 18–20.	Innovációs napok, 2009 http://www.innovationdays.eu/	Lisszabon (PT)
2009. július 17.	Jelentkezési határidő a 2010-es RegioStars díjakra http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/regiostars_en.cfm?nmenu=4#2010	
Határidő: 2009. augusztus 15.	Az EGSZB (angolul EESC) „Design ZeroNine” című európai pályázata a jelen fenntarthatóságáért www.design-competition.eesc.europa.eu A diákok és hivatásos formatervezők számára kiírt pályázat résztvevői 2009. augusztus 15-ig nyújthatják be pályaműveiket.	
2009. október 5–6.	A Kisvállalkozások Európai Chartájától az európai kisvállalkozói intézkedéscsomagig http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/index_en.htm	Stockholm (SE)
2009. október 5–8.	Nyílt napok – Régiók és városok európai hete: Globális kihívások, európai válaszok http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/	Brüsszel (BE)
2009. október 14–16.	Kreativitás és innováció konferencia, 2009 http://www.creativityandinnovation.nl/	Maastricht (NL)

Bővebb információ a legfontosabb regionális politikai eseményekről:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

SZÓLJON HOZZÁ!

KN-LR-09-029-HU-C

A Panorama mostantól új grafikai arculattal és szerkesztési koncepcióval jelentkezik. Bár a jövőben is egy-egy konkrét téma áll majd az egyes lapszámok középpontjában, magazinunk olyan új rovatokkal is bővül, amelyek az érintettek szemszögéből mutatják be az olvasóknak a regionális politika különböző aspektusait. „Bennfentes” című rovatunk cikkei olyan projektekről szólnak, melyek alakulását a Panorama szeretné hosszabb időn keresztül figyelemmel kísérni, bemutatva például az ERFA társfinanszírozásával zajló projektek irányításának és végrehajtásának hálás és kevésbé hálás oldalait. „Közös alapok” című sorozatunkból megtudhatják, mit csinálnak a hasonló területen tevékenykedő egyéb szervezetek.

A következő számtól kezdődően az olvasóknak lehetőségük nyílik arra, hogy kérdéseket tegyenek fel a projektek gyakorlati problémáival, a szakpolitikával vagy az adott szám középpontjában álló témával kapcsolatban. A későbbiekben szeretnénk majd megjelentetni az olvasóink legnagyobb érdeklődésére számot tartó kérdéseket, válaszokat és hozzászólásokat. A Panorama következő számának középpontjában a **balti-tengeri régióra vonatkozó első uniós stratégia** áll majd. E stratégia célja a térségben tevékenykedő különböző szereplők (EU-tagállamok, régiók, pénzügyi intézmények, Európai Unió, balti-tengeri szervezetek, nem kormányzati szervek stb.) erőfeszítéseinek összehangolása, hogy közös munkával kiegyensúlyozottabb fejlődést sikerüljön elérni a balti régióban.

Ha meg szeretné fogalmazni kérdéseit vagy véleményét ezzel vagy bármilyen egyéb regionális politikai témával kapcsolatban, lépjen velünk kapcsolatba a regio-panorama@ec.europa.eu címen.

Európai Bizottság, Regionális Politikai Főigazgatóság
B1. egység – Tájékoztatás és Kommunikáció
Raphaël Goulet
Avenue de Tervuren 41, B-1040 Brüsszel
Fax: (32-2) 29-66003
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_hu.htm

ISSN 1725-8219

© Európai Közösségek, 2009
Másolás a forrás feltüntetésével engedélyezett.

Printed in Belgium

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK
HIVATALOS KIADVÁNYAINAK KIADÓHIVATALA
L-2985 Luxembourg

